

Mendelova univerzita v Brně
Zahradnická fakulta v Lednici

VNITROBLOK JAKO ZAHRADA NEBO VEŘEJNÝ PARK?
Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce
Ing. Barbara KRÁTKÁ ADÁMKOVÁ, Ph.D.

Vypracovala
Markéta SOLDÁNOVÁ

Lednice 2017

Poděkování

Děkuji vedoucí Ing. Barbaře Krátké Adámkové, Ph.D. za odborné vedení a věčné připomínky ke zpracování bakalářské práce. Ochotu, čas a trpělivost na konzultacích.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci:

VNITROBLOK JAKO ZAHRADA NEBO VEŘEJNÝ PARK?

vypracoval/a samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědom/a, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 Autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity o tom, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Lednici, dne 1. května 2017

Abstract

The bachelor thesis deals with problematicity of inner blocks and their design. It is devoted to the potential and limits of the innerblock spaces. It defines the range of problems and proposes solutions. It also mentions smaller courtyards. In the design part, it proposes a study of semi-private courtyard of residential buildings in Prostějov.

Keywords

Inner block, garden, public park, courtyard, potential and design limits

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá problematikou vnitrobloků a jejich navrhováním. Je věnována potenciálu a omezením vnitroblokových prostor. Vymezuje okruh problémů a navrhuje jejich řešení. Zmiňuje se o menších prostorech dvorů. V návrhové části navrhuje studii polosoukromého dvora obytných domů v Prostějově.

Klíčová slova

Vnitroblok, zahrada, veřejný park, dvůr, potenciál a limity navrhování

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autorka práce: Markéta Soldánová
Studijní program: Zahradní a krajinářská architektura
Obor: Zahradní a krajinářská architektura

Vedoucí práce: Ing. Barbara Krátká Adámková, Ph.D.

Název práce: **Vnitroblok jako zahrada nebo veřejný park?**
Jazyková varianta: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Prostudujte dostupnou literaturu a zdroje, vymezte okruh problému a vypracujte metodiku práce.
2. Vypracujte literární část, která se bude zabývat problematikou navrhování vnitrobloků, tato by se měla opírat o široké spektrum příkladů z historie i současnosti, na základě jejichž interpretací budou vyvozeny závěry o potenciálu i limitech vnitroblokových prostor. Neopomeňte problematiku funkcí, využitelnosti, vlastnických vztahů a sociologických vazeb. Definujte okruh problémů a pokuste se navrhnout, jak by mohly být řešeny. Pokuste se definovat, jak by měly být vnitroblokové prostory navrhovány z pohledu zahradně-architektonické tvorby.
3. Po dohodě s vedoucím práce zvolte modelové území, v rámci kterého zhodnotíte aktuální stav vnitroblokové zástavby a ve vybraném místě navrhnete ideální řešení, aplikující závěry literární části. Ideový koncept rozpracujte do úrovně architektonické studie prokázané grafickými výstupy (situace, řezopohled, perspektivy, případně virtuální či fyzický model).
4. Výsledky literární i návrhové části vzájemně srovnajte a syntetizujte. Pokuste se posoudit reálnost navrhovaného ideálního plánu. Pokuste se vymezit případy, kdy je vnitroblokový prostor ideální pro řešení formou polosoukromé či soukromé zahrady nebo veřejného parku. Shrňte obecná kritéria, která by usnadňovala rozhodnutí v tomto ohledu.
5. Získané výsledky formulujte do podoby inspirativních závěrů.

Rozsah práce: 40 stran textu + grafické přílohy návrhu

Literatura:

1. ZAPLETALOVÁ, Z. *Kompoziční, výtvarné a funkční aspekty vnitroblokové zeleně*. Diplomová práce.

- 1993.
2. ŠUBR, J. *Návrh experimentální metody řešení vnitroblokové zeleně*. Závěrečná práce. Průhonice: 1984.
3. VLASÁKOVÁ, Z. *Problémy kompozičního a funkčního uplatnění ploch vnitroblokové zeleně*. Diplomová práce. 1984.
4. ŠUBR, J. *Zeleň obytných vnitrobloků*. Praha: Sempra, 1988. 165 s. Aktuality. ISBN 80-85116-03-0.
5. REYNOLDS, J. S. *Courtyards : aesthetic, social, and thermal delight*. New York: John Wiley & Sons, 2001. 243 s. ISBN 0-471-39884-5.
6. GEHL, J. *Život mezi budovami; užívání veřejných prostranství*. 1. vyd. Brno: Nadace Partnerství, 2000. 202 s. ISBN 80-85834-79-0.
7. SCHMEIDLER, K. *Sociologie v architektonické a urbanistické tvorbě*. 2. vyd. Brno: Zdeněk Novotný, 2001. 292 s. ISBN 80-238-6582-X.
8. časopis ERA, Architekt, TOPOS a další

9.

Datum zadání: prosinec 2012

Datum odevzdání: květen 2017

Markéta Soldánová
Autorka práce

Ing. Barbara Krátká Adámková, Ph.D.
Vedoucí práce

doc. Dr. Ing. Dana Wilhelmová
Vedoucí ústavu

prof. Ing. Robert Pokluda, Ph.D.
Děkan ZF MENDELU

OBSAH

1 ÚVOD A CÍL PRÁCE	11		
1.1 ÚVOD.....	11		
1.2 CÍL PRÁCE.....	11		
1.3 METODIKA.....	11		
2 LITERÁRNÍ PŘEHLED	12		
2.1 VYMEZENÍ POJMŮ.....	12		
2.1.1 VNITROBLOK.....	12		
2.1.2 VLASTNICTVÍ.....	12		
2.1.3 VEGETACE.....	12		
2.1.4 ZAHRADA.....	12		
2.1.5 VEŘEJNÝ PARK.....	13		
2.1.6 DVŮR.....	13		
2.2 VÝVOJ MĚSTA A JEHO NEJČITELNĚJŠÍ MODEL Y ZÁSTAVBY.....	14		
2.2.1 MYŠLENKA KOMPAKTNÍHO MĚST.....	14		
2.2.2 VÝVOJ CENY ROPY OVLIVŇUJE NAŠE ŽIVOTY.....	14		
2.2.3 EKOLOGIZACE.....	15		
2.3 HISTORIE DVORŮ.....	15		
2.3.1 STAROVĚKÉ DVORY.....	15		
2.3.2 ŘÍMSKÉ DVORY.....	15		
2.3.3 DVORY SEVERNÍ EVROPY.....	15		
2.4 HISTORIE VNITROBLOKŮ.....	15		
2.5 PROBLÉMY VNITROBLOKOVÝCH PROSTOR.....	16		
2.6 LIMITY VNITROBLOKŮ.....	16		
2.7 POTENCIÁL VNITROBLOKOVÝCH PROTOR.....	16		
2.8 ŘEŠENÍ VNITROBLOKOVÝCH PROSTOR.....	17		
2.9 NEJDŮLEŽITÉ ASPEKTY PŘI NAVRHOVÁNÍ VNITROBLOKŮ.....	17		
2.9.1 OBYTNÁ FUNKCE VNITROBLOKU.....	17		
2.9.2 MIKROKLIMATICKÉ A HYGIENICKÉ PODMÍNKY VE VNITROBLOKU	18		
2.10 MAJETKOPRÁVNÍ VZTAHY.....	18		
2.11 PROVOZ.....	19		
2.12 VEGETACE.....	19		
2.12.1 FORMY VEGETACE APLIKOVATELNÉ VE VNITROBLOKOVÝCH PROSTORECH A DVORECH.....	20		
2.13 MODEL Y ZAHRAD VE VZTAHU K ARCHITEKTUŘE A POUŽITÍ ROSTLIN	20		
2.13.1 ZAHRADA VE DVOŘE.....	20		
2.13.2 ZAHRADA JAKO ZELENÁ ARCHITEKTURA.....	20		
2.14 PŘÍKLAD Y SOUČASNÝCH REALIZACÍ.....	22		
2.14.1 DVORY A ZAHRAD Y.....	22		
2.14.2 OBYTNÉ BLOKY VĚTŠÍCH ROZMĚRŮ S PARKY.....	25		
3 SPECIFIKACE ÚZEMÍ	27		
3.1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE.....	27		
3.2 LOKALIZACE MĚSTA PROSTĚJOVA.....	27		
3.3 PŘÍRODNÍ PODMÍNKY.....	27		
3.4 GEMORFOLOGIE ÚZEMÍ.....	27		
3.5 GEOLOGIE ÚZEMÍ.....	28		
3.6 PEDOLOGIE ÚZEMÍ.....	28		
3.7 KLIMATICKÉ PODMÍNKY.....	28		
3.8 DEMOGRAFICKÉ PODMÍNKY ÚZEMÍ.....	28		
3.9 HISTORIE VÝVOJE MĚSTA PROSTĚJOVA.....	30		
3.10 HISTORICKÝ VÝVOJ.....	32		
3.11 HISTORICKÉ FOTOGRAFIE.....	34		
4 ANALYTICKÁ ČÁST	35		
4.1 ŠIRŠÍ VZTAHY.....	37		
4.2 POSTAVENÍ V RÁMCI ÚZEMNÍHO PLÁNU.....	38		
4.3 MAJETKOPRÁVNÍ VZTAHY.....	39		
4.4 DOPRAVA A PROVOZ.....	40		
4.5 INŽENÝRSKÉ SÍTĚ A JEJICH OCHRANNÁ PÁSMA.....	41		
4.6 FUNKČNÍ ANALÝZA A ANALÝZA ZPEVNĚNÝCH PLOCH.....	42		
4.7 INVENTARIZACE DŘEVIN.....	43		
4.8 ANALÝZA SVĚTELNÝCH PODMÍNEK.....	44		
4.9 ANALÝZA PROBLÉMŮ.....	46		
5 NÁVRHOVÁ ČÁST	47		

5.1	KONCEPT IDEÁLNÍHO ŘEŠENÍ.....	47
5.2	POPIS NÁVRHOVÉHO ŘEŠENÍ DVORA.....	48
5.3	SITUACE	50
5.4	ŘEZOPOHLED	51
5.5	NÁMĚSTÍ.....	52
5.6	UŽITKOVÁ ZAHRADA	53
5.7	POKOJ JAKO POKRAČOVÁNÍ ARCHITEKTURY DOMU	54
5.8	PROSTOR PRO HRU	55
5.9	PTAČÍ POHLED	56
5.10	DETAILY A MOBILIÁŘ	57
5.11	DISKUZE	59
6	ZÁVĚR	60
7	LITERATURA	61

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1	Závodní dráha ve tvaru zaobleného čtverce z monolitického betonu Zdroj: http://manmadeland.de	22	Obr. 15	Vyznačené území na mapě Císařské otisky stabilního katastru Moravy a Slezska 1834 Zdroj: www.oldmaps.geolab.cz	32
Obr. 2	Pohledy na dvůr s dlaždicemi skládanými do ornamentů Zdroj: www.landezine.com	23	Obr. 16	Vyznačené území na mapě II.vojenské mapování 1836-1852 Zdroj: www.oldmaps.geolab.cz	32
Obr. 3	Vlastní fotografie – Vodní plocha s Tritonem a trvalkové záhony s keři Zdroj: autor	23	Obr. 17	Plán města Prostějova z roku 1914 Zdroj: http://www.archives.cz/zao/prostejov/index.php	33
Obr. 4	Příklad mobiliáře a vegetace pod korunami stromů Zdroj: autor	23	Obr. 18	Letecký snímek z roku 1953 Zdroj: http://kontaminace.cenia.cz	33
Obr. 5	Poustry návrhu Zdroj: www.landezine.com	24	Obr. 19	Letecký snímek 2015 Zdroj: https://www.mapy.cz	33
Obr. 6	Dělicí zeď Zdroj: www.landezine.com	24	Obr. 20	Historické fotografie Zdroj: autor	34
Obr. 7	Dřevěná terasa s pískovištěm a travnatý parter Zdroj: www.landezine.com	24	Obr. 21	Historické fotografie Zdroj: autor	34
Obr. 8	Scharlotten garden Zdroj: www.landezine.com	25	Obr. 22	Pohled na dvůr - sever Zdroj: autor	36
Obr. 9	Ptačí pohled na Barbican eatste Zdroj: www.archiweb.cz	25	Obr. 23	Pohled na dvůr - jih Zdroj: oautor	36
Obr. 10	Pohled na dvory, kde dominuje vodní plocha. Ve vodní ploše jsou zapuštěny kruhové prostory a doplněny o vegetaci Zdroj: www.archiweb.cz	26	Obr. 24	Pohled na vstup z bytového domu 13a Zdroj: autor	36
Obr. 11	Celkový pohled na obytnou čtvrť obdélníkového tvaru Zdroj: vaderarch.wixsite.com	26	Obr. 25	Záhon ve dvoře Zdroj: autor	36
Obr. 12	Lokalizace města Prostějov, mapa ČR Zdroj: zhotovil autor	27	Obr. 26	Analýza širších vztahů	37
Obr. 13	Graf Demografický vývoj města Prostějov Zdroj: zhotovil autor	29	Obr. 27	Interpretace územního plánu, vlastní úprava Zdroj: http://apps.hfbiz.cz/apps/prostejov/up/	38
Obr. 14	Vyznačené území na mapě I. vojenské mapování 1764-1768 a 1780-1783 Zdroj: www.oldmaps.geolab.cz	32	Obr. 28	Analýza majetkových vztahů	39
			Obr. 29	Analýza dopravy a provozu	40
			Obr. 30	Analýza technických sítí a jejich ochranná pásma	41
			Obr. 31	Funkční analýza a analýza zpevněných ploch	42
			Obr. 32	Analýza světelných podmínek - jaro, léto	44
			Obr. 33	Analýza světelných podmínek – podzim, zima	45

Obr. 34	Analýza problémů	46
Obr. 35	Koncept řešeného území	47
Obr. 36	Návrhové schéma	48
Obr. 37	Situace detailně řešeného území	50
Obr. 38	Řezopohled A - Á	51
Obr. 39	Pohled na náměstí s historickou dlažbou z užitkové zahrady	52
Obr. 40	Užitková zahrada se záhony apro pěstování zeleniny, aromatických, kořeninových rostlin, také ve vertikální poloze, kde navazuje ovocná zahrada	53
Obr. 41	Intimní pokoj ohraničen stříhanou vegetací s dominantním stromem a trvalkovými záhony do stínu a polostínu	54
Obr. 42	Prostor vymezený pro hru dětí, houpání v sítích, relaxování na travnaté ploše, popřípadě věšení prádla	55
Obr. 43	Ptačí pohled na zadní trakt obytných domů	56
Obr. 44	Sestava dlažby Zdroj: http://www.historicka-dlazba.cz/vzory-dlazby/	57
Obr. 45	Ukázka betonové dlažby	57
Obr. 46	Ukázka žulové dlažby	57
Obr. 47	Typ perforovaného plechu	57
Obr. 48	Frézované kůly	57
Obr. 49	Lavička	54

SEZNAM TABULEK

Tab. 1	Počet obyvatel k roku 1.1.2016	28
Tab. 2	Počet obyvatel k roku 1.1.2016	28

1 ÚVOD A CÍL PRÁCE

1.1 ÚVOD

V dnešní hektické době lidé často vyhledávají prostory pro relaxaci a možnosti trávení volného času v přírodě. Potřeba trávit čas v kontaktu s rostlinami se zvyšuje.

Ve městech je nabídka kvalitních zelených prostor dosti omezená. Lidé ve městech mají k dispozici veřejné prostory: parky, botanické zahrady a další.

Organismus města je propleten se značným množstvím vnitřních prostor v blokové zástavbě, které jsou potenciální rezervou pro zlepšení jejich podoby. Jde o soukromé, polosoukromé a veřejné prostory různých tvarů a velikostí, které ohraničují obytné domy.

Uzavřené vnitrobloky a dvory mají atmosféru soukromého zákulisí a poskytují ochranu před rušným životem města. Bydlení je v poslední době neodmyslitelně spojováno se zahradou. Zahrada je dalším pokojem navazujícím na architekturu, který se nachází pod širým nebem. Zahrada může vizuálně prostupovat do domu i přes skleněné zdi, jde o prostor, který nám může sloužit i k užítku.

Vnitřní prostory ve městech jsou v dnešní době bez vegetace i s vegetací, málokteré jsou kultivovaným místem pro odpočinek. Mohou vznikat nové zahrady a parky pro místní obyvatele, kteří bydlí v bezprostřední blízkosti těchto prostor a jsou s nimi v každodenním kontaktu, buď trávením volného času nebo jen pozorováním z oken. Proměna prostor povede ke zkvalitnění bydlení.

1.2 CÍL PRÁCE

Cílem této práce je popsat a vymezit problematiku navrhování vnitrobloků. Definovat a řešit problematiku funkcí, využitelnosti, vlastnických vztahů a sociologických vazeb. Vyvodit závěry o limitech a potenciálu při navrhování vnitřních prostor vnitrobloků. Vybrat a zhodnotit příklady zahradní architektury v historii a současnosti. Vymezit obecná kritéria a případy vnitřních prostor, kdy je vhodné je řešit jako soukromá, polosoukromá zahrada nebo veřejný park. Zvolit a navrhnout vlastní řešení modelového území.

1.3 METODIKA

Na základě zadání bakalářské práce byla stanovena autorem osnova vymezující problematiku vnitrobloků., která se skládá ze tří hlavních metodických částí.

V první literární části byla vymezena a popsána historie vzniku dvorů a vnitrobloků, definován vývoj formování vnitřních prostor a stanovená problematika navrhování vnitrobloků. Ke zpracování tématu bylo využito dostupné odborné literatury, informačních a webových zdrojů, odborných časopisů a metodik vydávaných výzkumným ústavem.

Druhá analytická část byla zaměřená na rozbor jednotlivých aspektů ovlivňujících návrh modelového území. Zjištěné výsledky z mapových serverů, z terénního průzkumu a badání byly autorem zakresleny do graficky zpracovaných mapových podkladů. Fotodokumentace byla pořízena autorem nebo stažena a řádně odcitována v textu.

Ve třetí části byla stanovena návrhová část. Bylo vybráno modelové území odpovídající problematice a zpracována studie polosoukromého prostoru obytných domů. Pro řešení území byly zvoleny průkazné grafické výstupy (situace, řezopohled, perspektivy a ptačí pohledy na řešené území).

2 LITERÁRNÍ PŘEHLED

2.1 VYMEZENÍ POJMŮ

V následující části byly vymezeny důležité pojmy pro zpracování literární části.

2.1.1 VNITROBLOK

Zahradně architektonicky upravený prostor se nachází uvnitř zástavby, kterou tvoří zeleň a z hlediska funkce se jedná o zeleň obytnou.

Prostor je zcela nebo z velké části uzavřený zástavbou obytných domů a je využíván převážně obyvateli přilehlých domů. (Šubr, 1984)

Uzavřený, avšak shora osvětlený prostor nabízí zvláštní zkušenost, kdy se člověk ocitá zároveň uvnitř i vně. Poskytují ochranu před ruchem dopravy vně a nabízejí široké množství užití. (Norberg-Schulz, 1994)

Vnitroblok je pro obyvatele domu skryté zákulisí před životem probíhající na ulici.

Vnitrobloky, které mají význam zejména pro obyvatele nejbližšího okolí. Z hlediska zařazení do veřejného prostoru, můžeme charakterizovat jako lokální.

Ostatní formy zástavby nemohou poskytnout klidný, intimní prostor. Uzavřenost vnitrobloku určuje jeho kvalitu. (Kolektiv autorů, 2005)

Vnitroblok jako obytný pokoj navazující na obytné domy v dnešní době není využíván především jejími obyvateli. Ztrácí svůj potenciál díky nečinnosti a nezájmu správců vnitrobloků. Nejdůležitějším prvkem vybavení prostoru obytného vnitrobloku je zeleň. (Sojková, Kiesenbauer, 2008)

2.1.2 VLASTNICTVÍ

MAJETKOPRÁVNÍ VZTAHY jsou formou vlastnictví nemovitostí, bytů v území a přilehlých pozemků. Vlastníci jsou město, městské části, soukromí vlastníci, společenství vlastníků jednotek, stavební a bytová družstva, aj. (Sojková, Kiesenbauer, 2008).

SOUKROMÝ, POLOSOUKROMÝ vnitroblok je v soukromém vlastnictví jedince (majitele) nebo skupiny (bytového družstva, společenství). Bývá zcela uzavřený zástavbou a pří-

stupný přes obytný dům. Jeho využití je umožněno jen místním obyvatelům. Jde o prostor omezený přístupem veřejnosti.

POLOVEŘEJNÝ VNITROBLOK je přístupný veřejnosti a omezen návštěvní dobou. Ve vnitrobloku se nachází kavárny, restaurace, malé botanické zahrady, parčíky a dětské hřiště.

VEŘEJNÝ VNITROBLOK je prostor o větší rozloze, je ohraničen obytnými domy, které vytváří optickou kulisu, a je přístupný veřejnosti. Uvnitř se nachází několika hektarový park, který není omezen návštěvní dobou. Najdeme zde budovy pro veřejnost – školy, sportovní centra, hvězdárny, kavárny, aj.

Plnohodnotný veřejný prostor tvoří 3 složky – prostor, lidi a náplň. Veřejný prostor je scéna, kde probíhají aktivity, které v nás vyvolávají dobré i špatné pocity a jsou nositelem potvrzení či smyslu existence prostoru. (Melková, 2009)

2.1.3 VEGETACE

Vegetace je soubor tvořený živými a neživými prvky zeleně, záměrně založenými nebo spontánně vzniklými, o které je zpravidla pečováno pěstebními opatřeními. Vegetace je považována za funkční náplň území, která je rovnocenná jiným funkcím, jako je např. doprava nebo bydlení. Rozlišuje se zeleň v hlavní či dominantní funkci, kde je jedinou náplní území, např. parky. A dále zeleň v doplňkové funkci, jež je součástí ploch s jinou hlavní funkcí, např. s bydlením. (Sojková, Keisenbauer, 2008)

2.1.4 ZAHRADA

Zahrada je vymezený malý prostor a lidmi upravený pozemek s uměle vysázenou vegetací. Může sloužit k odpočinku, volnočasovým aktivitám, reprezentaci či pro pěstování rostlin určených ke konzumaci. Jde o soukromý pozemek ve vlastnictví majitele. Zpravidla bývá oplocen, což není podmínkou, avšak je nepřístupný veřejnosti. Zahrada je situována za obytným domem. Zahradu nacházející se před domem nazýváme předzahrádka. (Kohout, 1934)

2.1.5 VEŘEJNÝ PARK

Parky jsou zahradně architektonicky ztvárněné zelené prostory uvnitř měst, jejichž hlavní funkcí je odreagování se a relaxace. Současně jsou jedním z hlavních ekosystémů města. (Kol. autorů, 2014)

Veřejný park je zelený veřejný prostor, který je napojený na okolní krajinu, prostředím, klimatem a terénem. (Otruba, 2002)

2.1.6 DVŮR

Dvůr je prostor vyznačující se pohodlím, ochranou a bezpečím oproti venkovním dvorům. Dvory jsou částečně či zcela uzavřeny zdmi nebo budovami.

Základním prvkem dvora vždy byla voda, zdi a obloha přinášející soukromí, bezpečnost a ticho. (Keister, 2005)

2.2 VÝVOJ MĚSTA A JEHO NEJČITELNĚJŠÍ MODELY ZÁSTAVBY

Historický model výstavby měst můžeme rozdělit do jednotlivých kruhů městské zástavby. Městský charakter byl vytvářen výstavbou vícepodlažních domů v období 18. a začátku 19. století. Poté byl dalším typem výstavby nájemní bytový dům, jenž tvořil kompaktní část města až do poloviny 20. století. Od té doby navazovala sídliště se soliterními domy ve volném prostoru. V posledních 25. letech se na krajích měst tvoří zahradní prostory, tzv. zahradní města.

Na každý z modelů mají vliv jak prostorové parametry, tak vztahy a vazby na různých měřítkových úrovních. Další vlivy vznikají sociální skladbou, ekonomickým fungováním a v neposlední řadě právním uspořádáním. Každý jednotlivý model tím získává charakteristický management prostředí a dojmů.

Historické jádro bylo vymezeno středověkou parcelací, kterou tvořily 10 m široké parcely s hloubkou 50 až 60 metrů. Domy byly vlastněny především řemeslnickými rodinami a skládaly se ze dvou podlaží. Dílny a prodejny převážně tvořily první podlaží a druhé podlaží sloužilo k bydlení.

Rok 1948 se stal průlomovým z hlediska rozvoje kapitalistické výroby. Pavlačový dům tvořil základní stavební jednotku města. Postupně vznikaly nájemní domy se schodištěm na parcele 15-18 x 30-50 metrů. Na základě našich podmínek bylo město vytvářeno ve třech vývojových fázích: gründerské město, město belle époque a meziválečné město.

Gründerské město bylo utvářeno domy, jež byly přechodem od pavlačového domu k domu se schodištěm. U domů gründerského města se také zvětšovala hloubka zástavby. Dvoutraktový dům se tak měnil na praktičtější trojtraktový dům. Gründerské město bylo relativně stísněnější v rámci veřejných prostranství, ale napomohly rychlejšímu rozšíření prvků městské infrastruktury jako kanalizace a vodovody.

V období od konce 19. století až do první světové války probíhala druhá vývojová fáze, která se nazývala město belle époque. Zde docházelo k dalším modifikacím domovní jednotky, jako např. zlepšení prostorových charakteristik a technického i výtvarného standardu veřejného prostoru. Byl zaveden systém veřejné dopravy a veřejného osvětlení a začalo se přemýšlet nad dalším rozvojem nejen v širších časových, ale také mezioborových souvislostech.

Poslední vývojová fáze vyvrcholila začátkem 20. století a nazývala se tzv. meziválečné město. Základem byl schodišťový dům se dvěma a více byty v patře. Ke stavbě byla využita technologie železobetonového skeletu a stropy, jež byly ve výšce 5 až 7 podlaží, součástí domu

byl také výtah. Z důvodu zvyšování ruchu v ulicích se vyšší patra domu staly pro uživatele atraktivnější. Dům byl také v lepším technickém vybavení, jež obsahovalo např. vytápění, zavedení plynu a elektřiny. Ulice byly doplněny o přírodní prvky za účelem zlepšení hygienických podmínek ve městech. K rozvoji docházelo také u hromadné či automobilové dopravy.

V současnosti se urbanistické tendence vracejí k myšlence kompaktního města, které na základě zkušeností využívá jen určité principy starších modelů městské zástavby. (Kohout aj., 2016)

2.2.1 MYŠLENKA KOMPAKTNÍHO MĚST

Z urbanistického hlediska se navracíme k myšlence kompaktního města, jež představuje snahu o vměstnání co nejvíce funkcí do budovy, účelem je šetřit městský prostor a využít potenciálu nevyužitého území. Těmito územími se mohou stát areály brownfields, bývalá letiště atd. Snaha o zakládání nových zelených ploch. Avšak vznikem nových čtvrtí s rodinnými domy na okrajích měst dochází k neustálému rozpínání. Lidé do těchto čtvrtí dojíždějí především autem díky přijatelným cenám pohonných hmot. Chtějí bydlet blíže přírodě.

2.2.2 VÝVOJ CENY ROPY OVLIVŇUJE NAŠE ŽIVOTY

Lidé si v průběhu posledních let vytvořili závislost na ropě, z důvodu levného způsobu transportu do vzdálenějších území. Cenu produktu tvoří 90% samotná cena ropy a zbylých 10% pak cena výrobků a mzda za pracovní sílu. Lidé nemají možnost ovlivňovat změnu ceny ropy a případnému zvýšení se musí přizpůsobit.

Cena ropy poroste a tím bude ovlivňovat náš každodenní život. Hovoříme o zvýšení cen za exportované a importované produkty, za automobilovou, městskou a leteckou dopravu. Vyjždět z města bude dražší, a proto lidé budou vracet a zůstávat ve městech.

2.2.3 EKOLOGIZACE

Globální oteplování je v současné době jedním z nejvíce projednávaných problémů. A právě spalování ropy a vypouštění oxidu siřičitého do ovzduší globální oteplování ovlivňuje. Z toho důvodu je nutná ekologizace v různých odvětvích, jejíž snahou je nalezení alternativních zdrojů a následné šetření planety Země. (Bund Deutscher Landschaftsarchitekten bdla (Hg.), 2011)

2.3 HISTORIE DVORŮ

Dvory vznikaly již okolo 3000 let před Kristem. Stavěly je všechny nejstarší národy v Číně, středním východu a severní Africe. Primární funkce těchto dvorů byla ochrana. Vysoké zdi poskytující štít proti počasí, překážku pro nechtěná zvířata i lidské návštěvníky. Dnes definice dvora záleží na prvcích, které obsahují a jsou o pocitech, které vyvolávají větší dojem než architektura, jež je obklopuje. Základní prvek dvora vždy byla voda, zdi a obloha přinášející soukromí, bezpečnost a ticho.

2.3.1 STAROVĚKÉ DVORY

Nejlepší místa k vidění pravých dvorů jsou na středním východě, v čínských městech, tam, kde vznikaly civilizace. Starověcí Peršané postavili mnoho jejich dvorů jako miniaturu reprezentující ráj (Alhamabra, Granada). Každý dvůr obsahoval vodní prvek - fontánu, studnu nebo bazén uprostřed dvora, který poskytoval utišující kontrast k vyprahlým zemím za zdmi dvora. Některé z nejstarších zdrojů se nacházejí v Bibli.

2.3.2 ŘÍMSKÉ DVORY

Erupce hory Vesuv v roce 79 n. l. pohřbila italské město Pompeje a jeho obyvatele ve vulkanickém popelu. Tím se z Pompejí stalo nejlepší místo ke studiu perfektně zachovaných ukázek římských dvorů.

Ve starověkém Římě byly upřednostňovány domy se dvorem před atriiovými domy. Tyto domy byly obvykle uspořádány vedle sebe na ulici, neměly okna, což z nich dělalo nezajímavé a nudné ulice, které neodpovídaly nádheře za vysokými zdmi. **Nad vchodem do domu návštěvník mohl narazit na místnost bez střechy, která obsahovala impluvium-centrální bazén, jenž sbíral dešťovou vodu z dovnitř nakloněné střechy.** Tato malá, dvorkově vypadající místnost sloužila

jako vstup do hlavní části domu. V zadní části domu byl formální dvůr, často obklopen řeckými kolonádami tvořící sloupořadí. Tato sloupořadí byla základem pro klášterní dvory, které se objevily o tisíciletí později.

2.3.3 DVORY SEVERNÍ EVROPY

V severní Evropě byly mnohem běžnější velká nádvoří spojené s hrady a zámky. Nejlépe zachovaná malá nádvoří v Evropě jsou v blízkosti kostelů. Původně konstruovány na ochranu soukromí, kde mniši a sestry mohli v klidu meditovat. Klášterní nádvoří byla kompletně obklopena sloupovím. Často několikapatrovými arkádami, které poskytovaly přístřeší při přechodu mezi budovami, aniž by museli vejít do vnějšího světa. (Keister, 2005)

2.4 HISTORIE VNITROBLOKŮ

Vnitrobloky se stavěly v 50. až 60. letech 20. století, ale od 70. let převážně s rozšířením postmoderních myšlenek. S vnitroblokem architekti pracovali kreativně, různě je otevírali, uzavírali a navyšovali. Důsledkem stavění vnitrobloků byla průmyslová revoluce. Architekti ve 20. letech otevřeli vnitroblok, aby prostor propojili a udělali jej živější. V roce 1980 prostor znovu uzavřeli. (Archwars, 2016)

Příkladem architektury pracujícím s dvory může být francouzský stavební počín Fanilisterie od Jeana Godina. Navrhl vícepodlažní rodinné domy se zastřešenými vnitřními dvory. Dům tvoří ochozy a pavlače, přes které se vstupuje do bytů.

Architektura, pracující s většími prostory vnitrobloků, je velkoryse pojatá městská výstavba Karl - marx - hof ve Vídni. Tento jeden kilometr dlouhý komplex byl doplněn společenským a občanským vybavením a odpovídajícími parkově upravenými vnitroblokovými plochami. Návrh představuje téměř samostatné fungující město ve městě, a proto tyto stavby vzbuzují pozornost dodnes.

U nás vnitrobloky vznikaly společně s výstavbou různých typů obydlí, nejčastěji však kromě pavlačových domů, hovoříme o vnitroblocích činžovních domů. Činžovní dům představuje specifický typ obydlí, který má více pater s byty, je možné v něm bydlet díky pravidelnému placení nájmu, a v minulosti v něm bydlela většina městského obyvatelstva napříč sociálními vrstvami. Původní funkce byla hospodářská. (Sudek, 2012)

Pavlačový dvůr obsahoval besídku, altán, menší počet okrasných a ovocných dřevin, kvetoucích keřů a květin. Později se tyto dvory začaly postupně zaplňovat stavbami, přeměňovat se v dětská hřiště a volné zelené plochy s mobiliářem. Socialistický režim chápal činžovní domy a vnitrobloky jako buržoazní přežitek a snažil se o jejich nahrazení novou architekturou. Docházelo k degradaci těchto prostor. Sloužily převážně jako technická zázemí. Lidé produkovaly více odpadů, kontejnery zaplňovaly prostory a zhoršovaly se hygienické podmínky. Nárůst dopravy vedl k zaplňování vnitřních prostor automobily. Tyto důvody vedly ke kritice vnitroblokových staveb a ukončily výstavbu vnitrobloků. (Staňková; Štursa; Voděra 1991)

2.5 PROBLÉMY VNITROBLOKOVÝCH PROSTOR

Kapitola ukazuje komplex problémů, které je nutné řešit. Vnitroblokové prostory mají svoje limity v majetkových poměrech, intelektuální úrovni majitelů v rámci bloku a legislativě. Problémy by se daly řešit pomocí územně plánovacím programu s vazbou na širší vztahy, jako obecný prospěch v rozvoji území v budoucnosti, na památkovou péči, na kvalitní a nadčasové architektonické řešení, na pěší provoz, rekonstrukci infrastruktury, řešení dopravy v klidu a v podzemí, a v neposlední řadě financování nejen obnovného procesu, ale i péče a údržby. (Wilhemova, Damec, 2015)

- PAMÁTKOVÁ OCHRANA
(př. usilují o dodržené parcelace původních pozemků)
- NESOURODOST ARCHITEKTONICKÉHO ZTVÁRNĚNÍ BUDOV
- NEOCHOTA PŘIPUSTIT ZMĚNU PROSTOJE VLASTNÍKA
- ABSENCE SUBJEKTU, KTERÝ BY VLASTNÍKA NEBO INVESTORA PŘIMĚL K TÉTO CESTĚ
- ABSENCE INVESTORA
- KOMPOZICE
- NEVYHOVUJÍCÍ USPOŘÁDANÍ A FUNKCE PROSTORŮ
- ORIENTACE V PROSTORU VE VĚTŠÍCH SÍDLIŠTÍCH
- VYBAVENOST – MOBILIÁŘ, ODPADKOVÉ KOŠE, HRACÍ PLOCHY, atd.
- FINANČNĚ NÁROČNÁ ÚDRŽBA
- MIKROKLIMATICKÉ A HYGIENICKÉ PODMÍNKY (OSVĚTLENÍ, PROVĚTRÁVÁNÍ, VLHKOST, SRÁŽKOVÝ STÍN, SEDIMENTACE PRACHU)

- NEDOSTATEK PARKOVACÍCH PLOCH
- NEDOSTATEK SLUŽEB (V PŘÍPADĚ VĚTŠÍCH SÍDLIŠŤ)
– otevírání doba večerek, občůdků, hospod
- GENERAČNÍ CYKLY UŽIVATELŮ
- IDENTITA

2.6 LIMITY VNITROBLOKŮ

Kapitola zmiňuje podstatné limity v území při revitalizaci a využívání vnitroblokového prostoru.

▪ ÚZEMNÍ PLÁN

Z pohledu územního plánu jde o funkční využití samotného území a rozložení funkcí v okolí. Ochrana a regulace v rámci územního plánu.

▪ MAJETKOPRÁVNÍ VZTAHY A JEJICH FORMY VLASTNICTVÍ

Významnou překážkou jsou často nevyřešené majetkové vztahy a absence investora.

▪ ABSENCE INVESTORA

Náklady spojené s revitalizací vnitroblokových prostor se pohybují ve vysokých číslech.

▪ MIKROKLIMATICKÉ A HYGIENICKÉ PODMÍNKY

Vnitroblokové prostory z architektonického hlediska omezuje velikost a tvar vnitrobloku, uzavřenost, podlažnost, expozice vůči světovým stranám, vztah výšky a šířky zástavby. Dalšími omezujícími faktory jsou reliéf terénu, teplotní poměry, provětrávání, vlhkost, prašnost, atd.

▪ LIMITY OVLIVŇUJÍCÍ NÁVRH

Jeden z dalších limitů je dopravní přístupnost vnitrobloku, poměr zastavěných či nezastavěných ploch, oprava či přeložky technických sítí, terén, technická náročnost, přírodní podmínky v území, atd. (Zahradníčková, Grimm, 2011)

2.7 POTENCIÁL VNITROBLOKOVÝCH PROSTOR

- KVALITA – uzavřenost, jedinečnosti, neopakovatelnost
- SNIŽUJE VANDALISMUS A BRANÍ VNIKUTÍ CIZÍM OSOBÁM
- VNITŘNÍ PROSTOR ODCLONĚN A CHRÁNĚN OD RUŠNÉHO VEŘEJNÉHO ŽIVOTA
- SNIŽUJE VLIV OD EXHALACÍ, HLUKU A SVĚTELNÝ SMOG

- TEŽIŠTĚ AKTIVIT PRO LIDI ŽIJÍCÍ V BLÍZKOSTI
- SNADNĚJI VZNIKAJÍ A UTUŽUJÍ SOCIÁLNÍ KONTAKTY
- KONTAKT S PŘÍRODOU
- INTIMITA/SOUKROMÍ

2.8 ŘEŠENÍ VNITROBLOKOVÝCH PROSTOR

Při navrhování vnitroblokových prostor snažíme:

- HLEDAT KONTINUITU PROSTORU
- NAVRHOVAT PROSTOR Z POHLEDU SHORA (z oken domů)
- VÝŠKOVĚ ČLENITÝ TERÉN/PRÁCE S TERÉNEM
- ODDĚLENÉ PROSTORŮ RŮZNÉHO CHARAKTERU POMOCÍ TECHNICKÝCH PRVKŮ (zdi), VEGETAČNÍ PRVKŮ (pnoucí dřeviny, liány, letničky, vertikální stěny - pokojové rostliny)
- OPTICKY ZVĚTŠOVAT A ZMENŠOVAT ČI POHLEDOVĚ IZOLOVAT PROSTOR
- HORIZONTÁLNĚ A VERTIKÁLNĚ ČLENIT PROSTOR
- ZÁSAD DO ARCHITEKTURY
 - ztvárnění fasád
 - pozvedne funkční a estetickou úroveň
- PŘIDÁNÍ LODŽIÍ, BALKONŮ
 - rozšíření obytného prostoru, možnost popnutí pnoucími dřevinami, liánami a letničkami
- TERASY NAVAZUJÍCÍ NA DŮM
- TERASOVITÉ Odstupňování fasád a jeho doplnění střešními zahradami
- VEGETACE – stromové, keřové a bylinné patro
Mozaika mikrosvětů:
 - jižní strana – teplomilné a světlomilné rostliny
 - severní strana – stínomilné a vlhkomilné rostliny
- RESPEKTOVÁNÍ POTŘEB UŽIVATELE
- ŘEŠIT PROBLÉMY S PARKOVÁNÍ
 - situovány ven z vnitrobloku nebo pod úroveň terénu

(vznik nového prostoru - střešní zahrada s malou mocností substrátu a technickými prvky – výdechy)

- ŘEŠIT UMÍSTĚNÍ A PODOBU KOMUNÁLNÍHO ODPADU
- ŘEŠIT UMÍSTĚNÍ A PODOBU TRÍDĚNÉHO ODPADU
- ŘEŠIT PODOBU TECHNICKÝCH BUDOV A ZAŘÍZENÍ
- FORMA ÚDRŽBY
 - SPOLEČNÁ ÚDRŽBA A ÚKLID VLASTNÍKŮ
 - ZAHRADNICKÁ FIRMA, ZAHRADNÍK
- PROVOZ

2.9 NEJDŮLEŽITÉ ASPEKTY PŘI NAVRHOVÁNÍ VNITROBLOKŮ

V práci jsou řešeny obytná funkce vnitrobloku, mikroklimatické a hygienické podmínky a vegetace.

2.9.1 OBYTNÁ FUNKCE VNITROBLOKU

Obytnost vnitrobloků určuje vztah člověka k místu. Člověk, který bydlí v určitém prostoru, je vystaven jistému charakteru prostředí. Pro existenci člověka je důležité, aby věděl, kde je a aby se orientoval, ale musí se také identifikovat, tzn. vědět, čím se určité místo vyznačuje a jaké má dané místo vlastnosti. (Norberg-Schulz, 1994)

Obytný dvůr musí mít jasně stanovené provozní a obytné funkce, vyzařovat estetickou a výtvarnou hodnotu. Měl by nabízet místa slunná i stinná. Měl by být obyvatelný po celý rok.

Vnitroblok je neformální prostor spojený s určitou komunitou lidí. Ti následně určují jeho obyvatelnost. Uspokojuje jejich potřeby a zájmy. Vnitroblok je zahrada, která navazuje na byt a další obytný prostor, který se rozpíná pod širým nebem.

Vybavenost a vhodně zvolený program ve vnitrobloku je předpokladem obyvatelnosti. Obytný prostor je třeba vybavit pro činnosti fyzicky pasivní i pro činnosti fyzicky aktivní. Příkladem pasivní činnosti je sociální kontakt. (Šubr, 1988)

FYZICKY AKTIVNÍ ČINNOSTI

- VENČENÍ PSA
- ZAHRADNIČENÍ

- pěstování zeleniny, kořeninové a aromatické rostliny, trvalek, dvouletek, letniček, cibulovin a hlíznatých rostlin)

forma: skleník, záhon, vertikální stěny

- **SPORT – MÍČOVÉ HRY**

PROSTORY: DĚTSKÉ HŘIŠTĚ, VENKOVNÍ TĚLOCVIČNA, atd.

FYZICKY PASIVNÍ ČINNOSTI

- ODPOČINEK, RELAXACE
- GRILOVÁNÍ
- SPOLEČENSKÁ SETKÁNÍ – SCHŮZE, OSLAVY, PŘÁTELSKÁ POTKÁNÍ
- SUŠENÍ PRÁDLA

2.9.2 MIKROKLIMATICKÉ A HYGIENICKÉ PODMÍNKY VE VNITROBLOKU

Vysoká hustota zastavění do blokové zástavby ovlivňuje oslunění a teplota, proudění vzduchu a vzdušná vlhkost ve vnitrobloku. Mikroklimatické a hygienické podmínky jsou spojeny s tvarem bloku, jeho velikostí, poměrem výšky a šířky, uzavřeností, reliéfem terénu a orientací ke světovým stranám.

Světelné paprsky dopadají a ohřívají stěny, střechy domů a zpevněné povrchy uvnitř zástavby. Mezi zdmi budovy vzniká prostor, kde se drží studený nebo teplý vzduch podle ročního období. Prostor ovlivňuje vegetace, která se nachází uvnitř prostoru. Výrazný rozdíl představuje vnitroblok bez vegetace a s vegetací. Vegetace zvyšuje vzdušnou vlhkost transpirací, spotřebovává energii a upravuje tepelné podmínky vnitrobloku. Stěny domů mohou být pokryty vertikální vegetací, která sníží jejich ohřívání. (Sojková, Keisenbauer, 2008)

Vhodnými geometrickými tvary vnitrobloků jsou čtyřúhelníky, jejich tupé úhly umožňují přístup slunce a vzduchu, avšak naopak ostré úhly brání jejich prostupnosti.

Ideálním prostorem je vnitroblok s větší plošnou rozlohou a nižší zástavbou. Faktor poměr – šířka a výška určuje optimální podmínky pro vegetaci. Nejvýhodnějším poměrem stran je 2:1. Nevhodné poměry jsou 1:1 - 2:1. (Šubr, 1988)

Tvar blízký čtverci je ideálním prostorem ve vnitrobloku. Jeho poměry stran by měli odpovídat 1:2 a vyšší. Umožňují optimální poměr zastínění během dne. Malé prostory s horšími světelnými podmínkami nejsou schopné vytvořit kvalitní obytné podmínky. Lze je řešit volbou správné vegetace, která je schopna tyto podmínky tolerovat. (Sojková, Keisenbauer, 2008)

2.10 MAJETKOPRÁVNÍ VZTAHY

PROSTORY VE VNITROBLOCÍCH MŮŽEME ROZDĚLIT NA:

- **SOUKROMÉ** – využívané individuálně jsou často odděleny zdmi a ploty. Veřejnost má omezený přístup nebo zcela žádný. Omezení je dáno návštěvní dobou kavárny, zahrady aj.
- **VEŘEJNÉ** – jsou vnitrobloky využívané všemi obyvateli. Vlastníkem je město, část města, ale může být i jedna osoba.

PROBLÉMY SOUVISEJÍCÍ S MAJETKOPRÁVNÍMI VZTAHY:

- **ČLENĚNÍ POZEMKŮ**

Obytné plochy vnitrobloků vlastní více majitelů. Bývají členěny zdmi, ploty a zastavěny drobnou architekturou. Je důležité, dívat se na tyto plochy komplexně. Přemýšlet o spojení těchto prostor a hledat jejich potenciál, jak by mohly být využívány všemi obyvateli. Měly by být členěny z malé části na soukromé a z větší části na veřejné. Majitelé by měli myslet na společné zájmy všech.

- **RŮZNÝ POSTOJ MAJITELŮ**

Problémem bývá rozdílný postoj a názor jednotlivých majitelů k úpravě pozemku. Někteří soukromí majitelé brání ve využívání vnitrobloku nájemníkům bydlicím v okolních domech. Bývá to i nezájem obyvatel využívat tento společný prostor a kultivovat.

- **CHYBÍ INVESTOR**

Zahradně-architektonické úpravy jsou finančně náročné a je těžké najít vhodného investora.

ŘEŠENÍ MAJETKOPRÁVNÍCH VZTAHŮ

- **ZALOŽENÍ OBČANSKÉHO SDRUŽENÍ**

Vnitroblokové prostory jsou členěny a patří několika majitelům. Majitelé obytných domů často vlastní pozemky v bezprostřední blízkosti domu. Na ně navazující pozemky, které

patří obvykle městu. Existuje možnost tyto pozemky od města pronajmout za symbolickou cenu a spravovat. Město by mělo stanovit pravidla, aby nedošlo k uzavření a nepropustnosti prostou pro veřejnost. (Zahradníčková, Grimm, 2011)

2.11 PROVOZ

Při navrhování provozu je nutné myslet na provozní vazby s vchody do obytných domů. Omezení automobilové dopravy není v některých vnitroblocích možné. V přízemí obytných budov vyskytují obchody, restaurace, které je nutné zásobovat. Podzemní garáže v dnešní době jsou řešením problémů nedostatku místa pro parkování. Jsou navrhovány do vnitřních prostorů.

Provoz je dán přístupností vnitrobloku a stanovením návštěvního řádu.

- Vnitroblok soukromá, polosoukromý je uzavřený (zástavbou bloku), má jasně vymezený okruh uživatelů. Musí mít svůj řád a správce, bývá spojeno se správou domu. Do prostoru musí být umožněn přístup všem obyvatelům, pro které je určen.
- Vnitroblok veřejný, neúplný a otevřený, přístupný bez omezení z ulice bývá využíván jako veřejné prostranství, také údržba je prováděna jako na ostatních veřejných prostranstvích. Měl by mít svůj návštěvní řád i svého správce.

2.12 VEGETACE

Vegetace je významným prvkem, který utváří podobu parteru. Funkce navrhované vegetace může být mikroklimatická, hygienická, ekologická, esteticko-kompoziční, psychologická, ochranná/technická a užitková. Vegetace projevuje specifickými vlastnostmi – růstem, velikostí a tvarem, texturou, strukturou, vůní, barevností, zvukové efekty a proměnlivost v čase. Vegetace může prostor horizontálně a vertikálně členit, uzavírat, rámovat, zdůrazňovat a zakrývat nevhodné stavby. (Pejchal, 2003)

Obytný parter je vybaven vegetací, která podmiňuje rekreační a pobytový charakter. Zlepšuje kvalitu bydlení. Pozitivní působení vegetace může zlepšovat mikroklimatické, hygienické podmínky a vzdušnou vlhkost vnitroblokových prostor. (Zahradníčková, Grimm, 2011)

▪ STANOVIŠTNÍ PODMÍNKY, ARCHITEKTURA A EXPOZICE

Běžně je vegetace vysazována na zbytkové plochy. Nevhodné stanovištní podmínky pro vegetaci se projevují na vzhledu a zdravotním stavu vegetace. Stanovištní podmínky jsou ovlivněné architekturou bloku a expozicí ke světovým stranám. Jižní stěna je nejdéle osluněna a je nejteplejší. Severní stěna je stinná, chladná a má nejvyrovnanější průběh teplot. Východní stěna má největší srážkový stín, je osluněna ráno a dopoledne. Západní stěnu dopadá největší počet srážek vzhledem k převládajícím větrům.

▪ VEGETACE NA KONSTRUKCI

Důsledkem nedostatku parkovacích míst je jedno řešení umístit do vnitrobloku podzemní garáže. Mocnost substrátu je v tomto případě omezená a je na ni závislý typ vysazované vegetace. Prostředí rostlé půdy je vhodnější pro růst a vývoj vegetace než omezená mocnost zeminy na konstrukci.

Konstrukci ozeleňujeme formou intenzivní a extenzivní střešní zahrady. Na střeše uplatňují stromy, keře, trvalkové záhony, zeleninové záhony, trávy, trávnik atd.

Nejvhodnější zastoupení dřevin ve vnitrobloku se jeví 0,5 – 1ks stromu/100 m². Do malý prostorů je vhodné sázet listnaté dřeviny s malou korunou a umístit do středu. Jehličnaté dřeviny je vhodné navrhovat do větších vnitroblokových prostor pro oživení kompozice. Druhy s lehkou texturou propouštějí světlo. umístit ujmeme v blízkosti domů., ale respektujeme jejich nároky.

▪ EKOKOGICKÝ PŘÍSTUP

Při revitalizaci vnitrobloku snažíme snižovat podíl nepropustných zpevněných ploch a nahrazovat vhodnými propustnými povrchy – mlat, dlaždice s propustnými spárami, atd.

Vytvářet podmínky pro vsakování dešťové vody a svádět k rostlinám, které jsou schopné snášet zvýšené vlhkostní podmínky nebo do sběrných nádob.

Výběr vegetace dle stanovištních podmínek a zvyšování druhové rozmanitosti.

Ozelenění střech (Sojková, Keisenbauer, 2008)

2.12.1 FORMY VEGETACE APLIKOVATELNÉ VE VNITROBLOKOVÝCH PROSTORECH A DVORECH

- LISTNATÉ A JEHLIČNATÉ DŘEVINY
- POPÍNAVÉ ROSTLINY A DŘEVINY
- ZELENÁ STŘECHA – INTENZIVNÍ A EXTENZIVNÍ VEGETACE
- VERTIKÁLNÍ ZAHRADA
- KVĚTINOVÁ ZAHRADA – LETNIČKY, DVOULETKY, TRVALKY, CIBULOVINY, HLÍZNATÉ ROSTLINY
- UŽITKOVÁ ZAHRADA – AROMATICKÉ A KOŘENINOVÉ ROSTLINY, KOŘENOVÁ A LISTOVÁ ZELENINA ,
- OVOCNÉ DŘEVINY (STROMY, KEŘE)
- SKLENÍKY
- MOBILNÍ ZELEŇ – VELKOKAPACITNÍ KVĚTINÁČE, KONTEJNERY, TRUHLÍKY ZA OKNEM A NA BALKÓNECH,

2.13 MODELY ZAHRAD VE VZTAHU K ARCHITEKTUŘE A POUŽITÍ ROSTLIN

2.13.1 ZAHRADA VE DVOŘE

Zahrada ve dvoře, která tvoří rozhodující podstatu potencionální rezervy pro vznik nových veřejných zahrad, parků a pěších prostranství historických urbánních struktur evropských měst. Proces revitalizace probíhá v Evropě více než 70. let.

Jsou to dvory oživé zahradami, propojující ulice mezi bloky do systému příjemných a atraktivních, obytných, soukromých, vyhrazených i veřejných prostranství. Radikálně se mění životní prostředí center hustě zastavěných měst.

Princip zahrady ve dvoře je rozšířen nejen v souvislosti s bydlením a soukromím jedince a rodiny, ale soudobá architektura s ním začala pracovat jako s novým prostorotvorným smyslem ve veřejných budovách – občanských stavbách – administrativě, školách, bankách, úřadech a zdravotních zařízeních.

Koncept „outdoor room“ je značně volný, často je však vědomě a záměrně založen, tak aby kontrastoval s vnějším světem. Obrazně řečeno v poušti funguje jako oáza, v lese naopak jako mýtina. Návrh bývá často geometrický, protože zdem je geometrie logicky přiměřenější, stejně tak jako se může zdát málo přiměřená přírodní krajina. Jestliže mohou být zdi obklopující venkovní prostor skleněné, pak zahrada vizuálně vstupuje přímo do interiéru domu.

Realitou a přírodní podstatou každé zahrady v konceptu „outdoor room“ jsou nebe, obloha, oblaka, hvězdy obecně vnímáno, takové zahrady nabízejí intenzivní zážitek z přírody právě díky silným vztahům k obloze, slunci, hvězdám, měsíci a plujícím mrakům, dešti, větru – jistotě přítomnosti kosmických fenoménů.

Konceptuálně jsou zahrady ve dvorech spojeny s myšlenkou v konceptu „outdoor room“, která vyjadřuje spojení zahrady a obydlí prostřednictvím místnosti bez stropu, přede dveřmi nebo uvnitř obydlí. Prostorově je ve spojení s obydlím pravzorem zahrady místnost s místnost bez stropu přede dveřmi, vizuálně spojená a otevřená dovnitř do interiéru. Zvenčí je to, ale místnost ohrazená zadržující pustinu. Abychom cítili obezděnou zahradu jako pokoj bez střechy, musí být v prostoru jasně limitovaná. Domy se zahradami ve dvorech a nádvořích jsou velmi populární, protože poskytují uvnitř domu kontakt s přírodou – idylu ráje soukromím pod širým nebem. Brzy bude soukromý „outdoor room“ alespoň na balkoně, terase nebo na střeše vyžadován jako nepostradatelný standart bydlení jako kuchyň nebo koupelna. (Wilhemová, Damec, 2015)

2.13.2 ZAHRADA JAKO ZELENÁ ARCHITEKTURA

V dnešní době stavíme domy na omezené velikosti prostoru pozemků. Zlepšujeme výraz volných prostor mezi domy. Jasně geometrické členění pozemku nám umožňuje používat tvarované vegetační prvky jako nejefektivnější využití prostoru. Zahradu, která je pokračováním architektury pod širým nebem a podřizuje se její dominanci, můžeme nazvat architektonickou zahradou.

Tvarované vegetační prvky používáme způsobem obdobným jako některé stavební prvky, např. dělicí zdi. Tyto způsoby použití jsou známy již dlouhou dobu v historii zahradní a krajinářské tvorby. Jsou principem formální zahrady. Přirozený růst i vzhled rostlin je měněn pomocí pěstební opatření – především tvarovací řezem a vyvazováním. „Zelená architektura“ může vznikat i bez zásahu, pokud se rostliny, např. dřeviny, stávají pouhým citátem architektury. Typickým příkladem mohou být stromořadí nebo rastry stromů s pravidelnou kompaktní

korunou (sloupcovité a kulovité formy). Používají se hlavně při tvorbě reprezentačních prostor ve městech.

Odrazem části dnešní společnosti je projev ovládnutí přírody, snažíme se rostliny používat jako formu designu. Dělit, členit a vymezovat prostor pomocí tvarovaných prvků. Doplňujeme je kobercovým trávnikem a dlážděnými mlatovými povrchy, aby působila jednoduše a čistě. Nacházíme i nový přístup, jak na zahradu. (Pejchal, 2004)

2.14 PŘÍKLADY SOUČASNÝCH REALIZACÍ

Jeden ze současných trendů je využít každou volnou zelenou plochu ve městě a zatraktivnit pro pobyt. Vnitřní prostory vnitrobloků, zadní prostory dvorů a jednotlivé kapesní prostory jsou nedocenené zelené plochy v organismu města. Je to jeden z venkovních obytných prostorů v bezprostřední blízkosti domu, další pokoj navazující na architekturu, který má své omezující limity. Tyto limity se musíme snažit využít a obrátit v prospěch.

Výběrem zahraničních příkladů vymezit případy vnitřních prostor, kdy jsou je řešeny jako soukromá, polosoukromá zahrada, dvůr nebo veřejný park. Navrhované prostory jsou uspořádány dle rozlohy od nejmenších dvorů po hektarové parky. Charakterizovány dle vlastnictví. V zahraničí se můžeme inspirovat několika různými přístupy k řešení těchto ploch z pohledu použití vegetace a materiálů.

2.14.1 DVORY A ZAHRADY

MERRY GO ROUND, STOCKHOLM, ŠVÉDSKO

TYOLOGIE: DVŮR OBYTNÉHO DOMU

PROSTOR: SOUKROMÝ

ROZLOHA: 200 m²

Stavitel: Bostadsrättsföreningen Pålen, Stockholm

Zahradní architekti: MAN MADE LAND, Berlin

Lokace: Södermalm, Stockholm, Schweden

Realizace: 2012

Cena: 30.000 Euro

POPIS

Do geometrického tvaru obdélníku dvoru je navržena závodní dráha z monolitického betonu, kterou lemují živý plot. Vytváří kulisu od okolí. V místě startu bude vytvořen průchod o výšce 1,2 m. Dráhu tvoří okruh, který můžeme proběhnout v několika kolech. Ve středu dráhy je vytvořena dlážděná pobytová plocha s mobilním mobiliářem. Ve výběru vegetace jsou zde akceptovány horší světelné podmínky. Jsou zde vysázeny trvalky do světla a stínu, trvalky do polostínu, keře do světla a polostínu. Objevují se zde rody *Anemone*, *Astrantia*, *Fritilaria*, *Hemerocalis*, *Campanula*, *Deschampsia*, *Geranium*, *Hosta*, *Rodgersia*, *Asarum*, *Hydrangea*, aj.

Myšleno je i na noční osvětlení, které vytváří v noci příjemnou atmosféru pro večerní posezení. Nad prostorem je natažen do kříže světelný řetěz s barevnými žárovkami, který je upevněn na 4 sloupy. Za živou stěnou je vymezen prostor pro parkování kol, které se uzamknou k masivním kovovým obloukům.

Obr. 1 Závodní dráha ve tvaru zaobleného čtverce z monolitického betonu
Zdroj: <http://manmadeland.de>

COURTYARD IN CLASSENSGADE, KODÁŇ, DÁNSKO

TYOLOGIE: DVŮR OBYTNÉHO DOMU

PROSTOR: SOUKROMÝ

ROZLOHA: 400 m²

Zahradní architekti: 1:1 landskab

Název projektu: Courtyard in Classensgade

Lokace: Classensgade 27, Copenhagen, Denmark

Klient: AB Store Classenshus

Návrh: 2009-2010

Realizace: 2010

POPIS

Nevzhledný asfalt nahradily dlaždice kladené do ornamentů, které při pohledu z vrchu působí jako koberec a vytváří další pokoj. Tento motiv koberce byl vybrán, aby u pozorovatelů vyvolával nejen vizuální zážitek, ale aby jim připomínal útulnost obývacího pokoje. Jednotlivé vzory a způsob kladení byl inspirován fasádami z okolních ulic Österbro. Místo získalo svou vlastní jedinečnou identitu. Ve středu dominuje černá vodní kašna se stříkem. Prostor je oživen mobilními nádobami s květinami. Okraje prostoru lemovány koly, které nepůsobí rušivě, ale naopak prostor zabydlují.

Obr. 2 Pohledy na dvůr s dlaždicemi skládanými do ornamentů
Zdroj: www.landezine.com

ZELENÁ ZAHRADA VE DVOŘE, ULICE DROTTNINGATTAN, STOCKHOLM, ŠVÉDSKO

TYPOLOGIE: DVŮR - ZELENÁ ZAHRADA
PROSTOR: VEŘEJNÝ, OMEZEN OTEVÍRACÍ DOBOU
ROZLOHA: 2 495 m²

Adresa: ulice Drottningattan, Stockholm, Schweden

POPIS:

Zahrada je rytmicky členěna na malé organické ostrůvky a jsou protkány cestami se mlatovým povrchem. Na jednotlivých ostrůvkách jsou vysázeny staré stromy, které vytváří zelenou klenbu nad vodní plochou se sochou Tritona. Stromy vrhají stín a upravují světelné podmínky, které jsou schopny snášet pokryvné a podrostové trvalky. Objevují se ve větších plochách.

V jiných částech se objevují na ostrůvkách skupiny keřů a nízké solitérní stromy

Mobiliář je zpracován ve stejném dekorativním duchu do různých typů - laviček, židlí a stolečků. Vyroben z železa a natřen zeleným ochranným lakem. Téměř každý ostrov je lemován zábradlím ze stejného materiálu, které v první řadě má ochrannou funkci, ale působí jako příjemný dekorativní prvek.

Zahrada navazuje na interiéry přilehlé kavárny a interiéry lázeňských pokojů a vytváří příjemný pohled z balkonů přilehlých domů.

Obr. 3 Vlastní fotografie – Vodní plocha s Tritonem a trvalkové záhony s keři
Zdroj: autor

Obr. 4 Příklad mobiliáře a vegetace pod korunami stromů
Zdroj: autor

INNENHOF BLOCK 14, LORETTO AREAL, TÜBINGEN, NĚMECKO

TYPOLOGIE: VNITROBLOK
PROSTOR: POLOSOUKROMÝ, VEŘEJNÝ,
ROZLOHA: 1 300 m²

Architekti: frei raum concept Sinz-Beerstecher + Böpple,
Zahradní architekti: BDLA, Rottenburg a.N.

Lokace: Ruth-Marx-Straße/Gölzstraße, 72072 Tübingen

Stavitelé: Bauherrengemeinschaft Loretto Block 14, vertreten durch Antje Wielinski, Tübingen

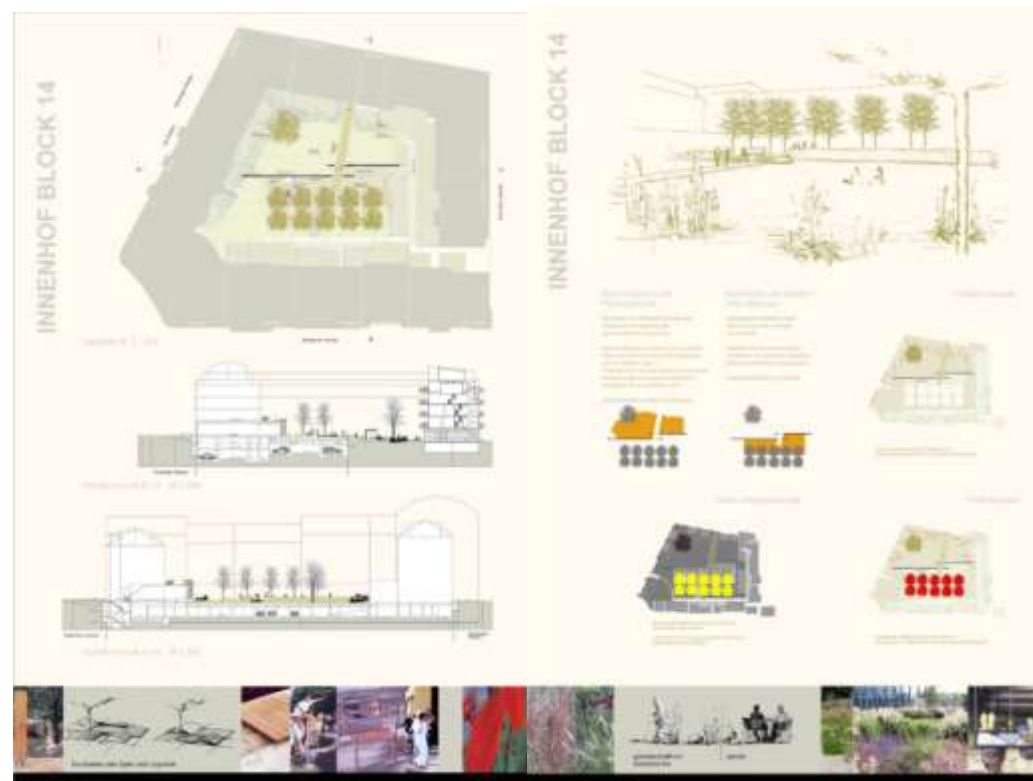
Realizace: 2006

POPIS:

Vnitroblok tvoří volný pokoj pro obyvatele okolních domů. Vytváří přirozený prostor pro multifunkční využití a možnost prohlubovat sociální kontakty. Jednoduchý design je určen pro děti a dospělé. Zeleň uvnitř vytváří příjemné prostředí, které je odděleno od rušné ulice zdmi. Z každé strany působí příjemně. Vnitroblok má vysokou kvalitu.

Do prostoru investovalo 11 společností, každé má 5-10 majitelů (vlastníků). Přání a požadavky rozdílných majitelů a obyvatelů budov bylo zahrnuto do procesu navrhování. Vytvořil se prostor, který spojuje rozmanitou okolní zástavbu a různé funkce využití. Zástavbu tvoří rodinné domy, hotel a bytové domy. Vnitroblok má rozlohu 1 300 m², 2/3 prostoru zabírají podzemní garáže, které jsou umístěné pod touto terasou.

Vnitroblok byl rozdělen pomocí dvou betonových zdí na dvě části - pobytovou dřevěnou terasu pod korunami stromů a travnatou plochu. Terasa nabízí prostor pro hru na pískovišti a posezení. Přístup z bytových domů na terasu je řešen dřevěnou bezbariérovou rampou, která vede skrz travnatou plochu. Na jednotlivé domy navazují malé zahrádky.

Obr. 5 Poustý návrh
Zdroj: www.landezine.com

Obr. 6 Dělicí zeď
Zdroj: www.landezine.com

Obr. 7 Dřevěná terasa s pískovištěm a travnatý parter
Zdroj: www.landezine.com

2.14.2 OBYTNÉ BLOKY VĚTŠÍCH ROZMĚRŮ S PARKY

CHARLOTTE GARDEN, STOCKHOLM

TYOLOGIE: VNITROBLOK

PROSTOR: VEŘEJNÝ

Rozloha: 1,3 ha (13 000 m²)

Zahradní architekti: [SLA](#)

Adresa: Copenhagen, Denmark

Název projektu: CHARLOTTE GARDEN

Klient: Harald Simonsens Ejendomsselskab

Tým: Stig L. Andersson, Hanne Bruun Møller, Lars Nybye Sørensen

Spolupráce: [Lundgaard & Tranberg](#)

Návrh: 2003

Realizace: 2003-2004

Cena: 1,1 mill. €

POPIS:

Obdélníkový prostor, který byl navržen pro pohled shora. Trasy jsou vedeny ve zvlněných křivkách a dělí tak prostory na organické tvary. Jednotlivé prostory jsou vysázeny různými druhy trav. Návrh pracuje s různou výškou, velikostí, barvou a texturou trav. Snaží se využívat proměnlivosti trav v letním a zimním období. V létě jsou zelené až lahově zelené a v zimě zlatohnědé. Pracováno je se skupinami stromů, pod nimiž jsou vysazeny kapradiny. V parku se nachází dětské hřiště a několik míst, které slouží, které slouží k setkávání lidí. Vybavené jsou stoly, židlemi a venkovním grilem.

Obr. 8 Scharlotten garden
Zdroj: www.landezine.com

BARBICAN EASTE, LONDON

TYOLOGIE: VNITROBLOK

PROSTOR: VEŘEJNÝ

Adresa: Barbican Estate, London

POPIS:

Obrovský uzavřený blok budov, který obsahuje 2 014 bytů. Skrývá ve svém vnitřním prostoru velkou vodní plochu a zelené místa. Voda se představuje ve formě vodopádů, fontán a stříků. Cestní kříž, který je zapuštěn do vodní plochy umožňuje kontakt s vodní plochou. Jsou zde vytvořené kruhové prostory, kterou jsou skryty pod konstrukcí, kterou obepíná popínává vegetace. V areálu nechybí trvalkový záhon, který zobrazuje moderní zahradní trend.

Obr. 9 Ptačí pohled na Barbican eatste
Zdroj: www.archiweb.cz

Obr. 10 Pohled na z dvorů, kde dominuje vodní plocha. Ve vodní ploše jsou zapuštěny kruhovými prostory a doplněny o vegetaci
Zdroj: www.archiweb.cz

MĚSTSKÉ PARKY UVNITŘ SÍDLIŠŤ PRLNSENHOF A HEUVEL, LAIDSHENDAM

TYOLOGIE: VNITROBLOK

PROSTOR: VEŘEJNÝ

ROZLOHA: 30,3 ha (1 blok) a 19,8 ha (2 blok)

Adresa: Prlnsenhof a Heuvel, Laidshendam, Nizozemsko

Realizace: 1960-1965

Obytná čtvrť, která byla postavena v 60. letech 20. století. Z půdorysu vidíme zdvojený obdélníkový blok dlouhých bytových domů. Bytové domy jsou vybaveny výtahem. Navzdory velkému rozměru vytváří příjemnou atmosféru a má „lidské měřítko“

Uvnitř bloků se nachází parky. Vnitroblok Prlnsenhof je protkán pěšími a cyklistickými trasami. Ve středu dominuje vodní plocha slzovitého tvaru u něhož stojí základní škola a sportovní centrum. Najdeme zde i dětská hřiště pro všechny věkové kategorie. Velké travnaté plochy jsou v některých částech doplněny pruhy živých plotů. Celkový dojem zeleného parku dotváří stromořadí, skupiny vzrostlých a solitérních stromů.

V této obytné čtvrti nachází základní škola, odborná škola, obchody s oblečením, supermarket, pošta, restaurace, sportovní kluby, náboženské centrum a další nezbytné služby. K blokům je zavedena tramvajová a autobusová doprava. Parkování je řešeno vždy poblíž domů, jednotlivá parkovací území jsou dělena živými ploty.

Obr. 11 Celkový pohled na obytnou čtvrť obdélníkového tvaru
Zdroj: vaderarch.wixsite.com

V této části byla vymezena obecná kritéria a případy vnitřních prostor, kdy jde o soukromé, polosoukromé dvory, zahrady nebo veřejný park. Budou vypíchnuty zajímavé přístupy práce s vegetací a materiálem, které budou inspirací pro navrhování.

První uvedený příklad **MERRY GO ROUND ve Stockholmu** pracuje s výběrem rostlin dle stanovištních podmínek a rozšiřuje druhovou rozmanitost. Pomocí vegetace prostor člení, odděluje a zakývá nevzhledné výhledy. Objevují se propustné a nepropustné povrchy. **COURTYARD IN CLASSENSGADE v Kodaňi** je vydlážděný prostor, kde bylo myšleno na vizuální zážitek při pohledu z oken do dvora. Hra s kladem a barevností dlažby dodává prostoru výtvarnou hodnotu. **ZELENÁ ZAHRADA ve Stockholmu** pracuje se stromy, keři a podrostovými trvalkami. Příjemný dojem z prostoru přináší vodní plocha a umělecké zpracování mobiliáře.

Následující příklady jsou rozlohou větší vnitroblokové prostory, které můžeme zařadit do parků. **VNITROBLOK BLOCK 14** vymezuje prostor na veřejnou plochu v centrální části a na soukromé zahrádky pokoje navazující na obytné domy. Terén dělí betonovými zdmi a překonává pomocí rampy. **CHARLOTTE GARDEN** tvoří různé druhy trav. Kompozice pracuje s specifickými vlastnostmi travin (barva a výška), které přináší prostoru neopakovatelnou atmosféru v každém ročním období. **BARBICAN EASTE** je malé město ve městě, které pracuje ve velkém měřítku s vodou. **VEŘEJNÉ PARKY SÍDLIŠŤ PRLNSENHOF A HEUVEL** jsou příkladem živých a fungujících parků.

3 SPECIFIKACE ÚZEMÍ

3.1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

PŘEDMĚT: STUDIE ŘEŠENÍ (VNITROBLOKŮ) DVORŮ OBYTNÝCH DOMŮ – PROSTĚJOV

MĚSTO: STATUTÁRNÍ MĚSTO PROSTĚJOV

KRAJ: OLOMOUCKÝ

OKRES: PROSTĚJOV

KATASTRÁLNÍ ÚZEMÍ A VÝMĚRA: PROSTĚJOV, 39,04 km²

ZEMĚPISNÉ SOUŘADNICE: 49 28'20'' s. š, 17 6'38'' v. d

NADMOŘSKÁ VÝŠKA: 225 m n. m.

ŘEŠENÉ ÚZEMÍ: BLOK VÝHRADNĚ DOÝKAJÍCÍ SE UL. PALACKÉHO, UL. PODJEZD A UL. VODNÍ

PLOCHA ŘEŠDNÉHO ÚZEMÍ:

ZASAŽENÁ PARCELNÍ ČÍSLA: 1574/1, 1574/2, 1574/3, 1574/4, 1576, 1577, 1578, 1579, 1580, 7810, 1573, 1572/1, 1572/2, 1571/1, 1571/2, 1571/3, 1570, 1569/5, 1569/4, 1569/3, 1569/1, 1569/2, 1569/6

VEDOUCÍ PRÁCE: Ing. Barbara Krátká Adámková, Ph.D

VYPRACOVALA: MARKÉTA SOLDÁNOVÁ

DATUM: KVĚTEN 2017

3.2 LOKALIZACE MĚSTA PROSTĚJOVA

Statutární město Prostějov leží na západním okraji České republiky a spadá do Olomouckého kraje, leží nedaleko Olomouce. Historické jádro města je od roku 1990 památkovou zónou.

Město Prostějov je pověřená obec III. stupně pro správní obvod vymezený územím celkem 75 obcí. V současné době má město 7 místních částí – Čechovice, Čechůvky, Domamyslice, Krasice, Vrahovice, Žešov a střed města.

Prostějov leží na západním okraji Hané, v severní části Hornomoravském úvalu, východně se ostře od Plumlova zvedá Drahanská vrchovina. Severní horizont Prostějovska ohraničuje masiv Velkého Kosíře (441,9 m n. m.). Z Drahanské vrchoviny stékají dvě říčky Hloučela a Romže, jejímž soutokem u Vrahovic vzniká Válová. Říčka Hloučela lemuje severní okraj nynějšího města. Říčka Romže se dotýká Držovic a Vrahovic. **Na západním kraji Prostějovské roviny leží Mostkovice, odpojuje se bezejmenné rameno říčky nazývané Mlýnský náhon, která**

teče přes Domamyslice, Čechovice a Prostějov. Teče souběžně s říčkou Hloučelou přes městský park Kolářovy sady a východně od města ústí do již spojené Válové. (Chytil, Vincenec., 2014)

Obr. 12 Lokalizace města Prostějov, mapa ČR
Zdroj: zhotovil autor

3.3 PŘÍRODNÍ PODMÍNKY

Typickou část bioregionu tvoří sprašová pahorkatina na dně úvalu; potenciálně převažují dubo-habrové háje s malými ostrovy teplomilných doubrav. Vyskytuje se téměř výhradně 2. bukovo-dubový vegetační stupeň. Bioregion je specifický přechodným charakterem, daným polohou na hranicích hercynské, panonské a západokarpatské podprovincie. Tento ráz je setřen dlouhodobým prakticky úplným odlesněním (starosídelní oblast), dnešní biota je silně ochuzená a chybí jí většina význačnějších diferenciálních prvků.

V současnosti zcela dominuje orná půda, zachovány jsou fragmenty vlhkých luk a travnatých lad; lesy až na drobné akátiny, jehličnaté a topolové lesíky chybějí.

3.4 GEMORFOLOGIE ÚZEMÍ

Prostějov leží v nadmořské výšce 225 m n. m. Prostějov spadá do Prostějovského bioregionu (1.11). Bioregion se nachází ve střední části střední Moravy v Hornomoravském úvalu, zabírá geomorfologický celek Vyškovská brána a podcelek Prostějovská pahorkatina. Je výrazně protažen ve směru S–J a má plochu 691 km².

3.5 GEOLOGIE ÚZEMÍ

Pro oblast jsou charakteristické rozsáhlé, často mírně ukloněné plošiny kryté spraší, spočívající na vápnlitých mořských miocenních jílech, zčásti i na nevápnitých hlinitopísčících sedimentech limnického pliocenu. Tyto horniny se však na povrchu uplatňují jen nepatrně. Ostrůvkovitě vystupují na vrcholcích nebo ve svazích kulmské břidlice a droby, nad úvalem Blaty i granodiority brněnského masívu a devonské vápence. Devonské vápence tvoří i větší plochu na úpatí Velkého Kosíře. Aluvia toků vyplňují nívní hlíny, v depresích podél Blaty se vyvinuly i slatiny. Reliéf je tvořen sprašovou pahorkatinou s rozsáhlými plošinami, celkově neznatelně ukloněnou od západu k východu. Pahorkatina je přerušena čtyřmi 0,5–3 km širokými nivami větších potoků, stékajících z Dražanské vrchoviny (Šumice-Blata, Hlouchela-Valová, Brodečka, Haná). Lokálním zpestřením monotónního reliéfu jsou opuštěné i aktivní lomy a velké pískovny v neogenních sedimentech u Ondratic a Želeče. Skalní tvary v bioregionu jsou plošně velmi omezené a jsou vázány na lomy v kulmských sedimentech a vápencích. Část lomů má na dně jezírka s relativně čistou vodou. Reliéf má charakter ploché pahorkatiny s výškovou členitostí 30–70 m, na severu a východě směrem k nivě Moravy přechází až do rovin s výškovou členitostí do 30 m. Naopak směrem k Z k úpatí Dražanské vrchoviny členitost roste až na maximálních 100 m, a reliéf tak má charakter členité pahorkatiny. Nejnižším bodem je okraj nivy Moravy u Kojetína s kótou 194 m, nejvyšší body se nacházejí na zvednutém úpatí Dražanské vrchoviny na svahu kopce Vojenská s kótou asi 350 m. Typická nadmořská výška bioregionu je 220–280 m.

3.6 PEDOLOGIE ÚZEMÍ

Dominují černoze na spraších, výše k okraji Dražanské vrchoviny přecházejí pak do hnědozemí. V úvalových polohách podél říček stékajících z Dražanské vrchoviny jsou díky dlouhodobé regulaci toků vyvinuty typické černice, podél Valové až černicové černoze a organozemě typu slatin. Na ostrůvcích vápenců jsou rendziny, na kulmu středně živné vysýchavé kambizemě.

3.7 KLIMATICKÉ PODMÍNKY

Dle Quitta leží celé území v teplé oblasti T 2, pouze vyšší západní okraj území leží v mírně teplé oblasti MT 11. Podnebí je na severu vlhčí, jižněji sušší, neboť zde se postupně začíná uplatňovat mírný srážkový stín Dražanské vrchoviny: Prostějov 8,5 °C, 577 mm; Na dnech

íženin a v nivách se vyskytují slabší teplotní inverze. Expoziční klima je vlivem mírných svahů a hlinito-jílovitému substrátu jen naznačeno. (Culek, 1996)

3.8 DEMOGRAFICKÉ PODMÍNKY ÚZEMÍ

Podle údajů Českého statistického úřadu žilo v Prostějově k 1. 1. 2016 43 977 obyvatel.

Tab. 1 Počet obyvatel k roku 1.1.2016

ROK 2016	POČET OBYVATEL			PRŮMĚRNÝ VĚK		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
PROSTĚJOV	43 977	20581	23396	43	41	44,7

Zdroj: Sociologická analýza města Prostějov, 2013.

Od r. 1990, kdy kulminoval počet obyvatel Prostějova na počtu 52 061, docházelo k jeho postupnému a trvalému poklesu. Za uplynulých 27 roků poklesl počet obyvatel Prostějova o téměř o 8 084 obyvatel, na čemž se promítlo i odtržení městské části Držovice, která se stala samostatnou obcí.

Vývoj přirozeného nárůstu obyvatel v Prostějově kulminoval v letech 2007 – 2009, kdy rodily ženy z posledních silných ročníků ze 70. let min. stol., v následujících letech porodnost postupně klesala a lze předpokládat, že tento trend bude pokračovat i v dalších letech.

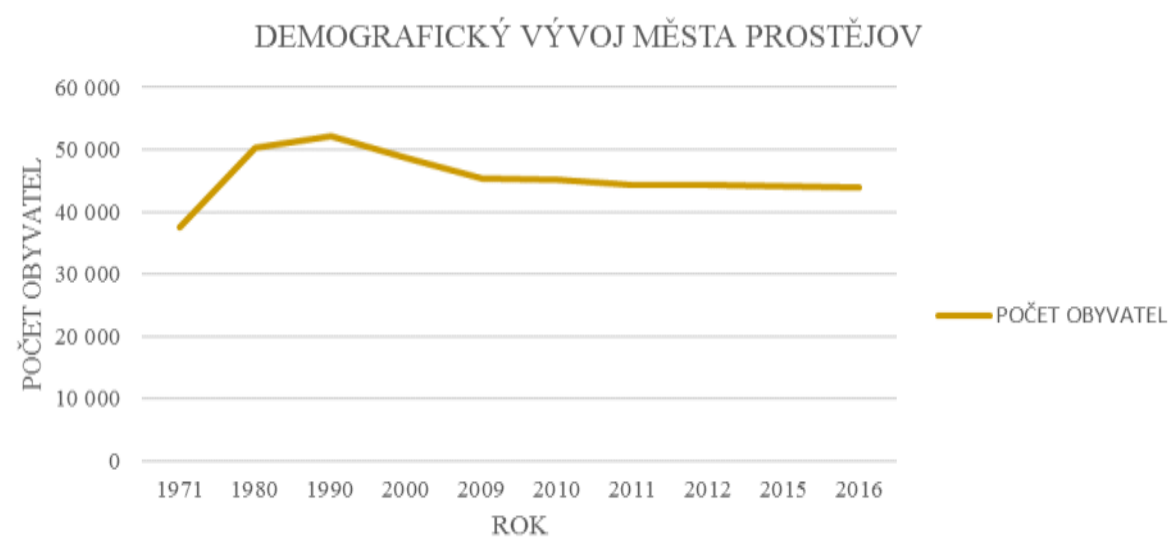
Tabulka k demografickému vývoji města Prostějov

Tab. 2 Počet obyvatel k roku 1.1.2016

SLEDOVANÝ ROK K 1.1.										
ROK	1971	1980	1990	2000	2009	2010	2011	2012	2015	2016
POČET OBYVATEL	37 456	50 363	52 061	48 705	45 324	45 116	44 387	44 330	44 094	43 977

Zdroj: Sociologická analýza města Prostějov, 2013.

Z důvodu poklesu počtu obyvatelstva přirozenou měrou a demografickým stárnutím, poroste do budoucna význam migrace obyvatel. Jak můžeme vidět v přehledu přistěhovaných a odstěhovaných obyvatel města Prostějova, došlo k zásadní změně bilance stěhování z města Prostějova. Zatímco v roce 1990 to bylo pouze 889 obyvatel, v roce 2008 to bylo už 1048 obyvatel. V následujících letech počet odstěhovaných poklesl, v roce 2013 došlo k nárůstu přistěhovaných osob. Hodnoty migračního salda poklesly, ale stále se udržuje v záporných hodnotách. Počet obyvatel města Prostějova je tak snižován i jeho stěhováním.

Obr. 13 Graf Demografický vývoj města Prostějov
Zdroj: zhotovil autor

3.9 HISTORIE VÝVOJE MĚSTA PROSTĚJOVA

POČÁTKY A STŘEDOVĚK

Základní předkolonizační struktury osídlení Prostějova vzniklo z 6 ulicových vesnic natisnaných do pásu území o délce 4 km. Všechny byly situovány kolmo k říčnímu ramenu. Na pravém jižním břehu Domamyslice, Čechovice, Krasice a Drozdovice a na levém břehu Prostějovice (Prostějov) a Újezd.

Obec Prostějovice, jak sám název napovídá, je předchůdce Prostějova. Domníváme se, že se nacházelo na místě dnešního Perštýnského a Žižkova náměstí. Tvarem odpovídá půdorysu z mapy stabilního katastru, kde je patrný nepravidelný návesní tvar a kolmá orientace vodního toku. Druhá vesnice Újezd, můžeme lokalizovat severně od kostela sv. Petra a Pavla (opět kolmo k vodnímu toku). Nejpozději v 1. polovině 13. století se Prostějov začal rozrůstat a lze ho považovat za trhovou ves.

Druhou urbanistickou etapu pravděpodobně představuje založení nového sídelního útvaru, německé osady, respektive městečka. Kolmo předkolonizační osadě na území Perštýnského a Žižkova náměstí bylo rovnoběžně s říčním tokem založeno dlouhé, široké a obdélníkové tržiště. Náměstí T. G. Masaryka získalo netradiční tvar písmena „T“. Původní tržiště pokračovalo nynějším náměstím Edmunda Husserleho. Celý prostor měřil necelých 460 m.

Za „Staré město“ bylo považováno vnitřní jádro a pravděpodobně „Nové město“ vznikalo směrem k Plumlovu na území dnešního Jiráskova náměstí a z něj k jihu vyběhající ulice Mlýnská a na sever vyběhající ulice Hliníky. Novoměstské domy, byly nazývány zdobně domky a žili zde drobní čeští řemeslníci. Pravděpodobně i do konceptu „Nového města“ patří Kravařova ulice.

V 2. polovině 15. století vyrůstala v Prostějově jedna z největších moravských židovských čtvrtí. Osu čtvrti tvořila dnes Křížkovského ulice.

V letech 1838-39 začala stavba nového dřevěného opevnění. Zachovalo se oválné opevnění a pravděpodobně v té době byl založen a napuštěn Drozdovický rybník. Z rybníku byla vedena voda do městského příkopu kolem celého města. Po roce 1849 se staví zděné hradby. V té době byl postaven reprezentační zámek Perštějny, který byl obehnan příkopem, a došlo k uzavření náměstí.

Dále se začala rozvíjet Prostějovská městská předměstí. Jde o lokality v okolí kostela sv. Petra a Pavla. Drozdovice, Plumlovského předměstí („Nové město“), západně od náměstí kolem

ul. Trávnícká. Vznikla i ulice Dolní, která se táhla podél Mlýnské strouhy a vedla k Dolnímu mlýnu. Horní mlýn se nacházel u Kolářových sadů na dnešní Mlýnské ulici.

V předbělohorské době vnikla ulice Vodní, Mlýnská, a další. V té době byl Prostějov největším poddanským městem s rozvinutými předměstskými ulicemi, které dosahovalo velikosti Znojma i Brna. Strukturu tvořili usedlosti, dvory, zahrady měšťanů, usedlosti sedláků (zemědělství) a domky drobných řemeslníků. Byl zde i dva dvory drobných šlechticů svobodný Šmerhovský/Černý dvůr na Poděbradově náměstí a Žalkovský dvůr na místě dnešního kláštera Milosrdných bratří.

Do 30. leté války město vstupovalo jako živé rozvíjející se město. Některé části byly zrušeny a došlo později k zvětšování pozemků a představě některých částí města. Kolem 19. století patřil Prostějov k největším průmyslovým městům. Díky zavedení železnice začal rozvoj města. Trať byla vedena mezi Nezamyslicemi a Olomoucí, kde vzniklo Hlavní nádraží. Druhá trať vedla k severní části města a vzniklo tak druhé Místní nádraží, které uzavírá ulici Rejskovou, která vede z náměstí.

Období 70. let 19. století nastala bytová krize díky přílivu obyvatel za prací. Dělnické rodiny neměli, kde bydlet. Akce za postavení laciných a zdravých domů, která vznikla kolem roku 1905, zůstala jen ve stádiu úvah. Průmyslový rozvoj probíhal v potravinářství (cukrovar, sladovna, pivovar), strojírenství a oděvnictví.

Do vývoje městského organismu výrazně zasáhlo bourání hradeb. K prvnímu zásahu došlo v roce 1869 v prostoru Olomoucké brány a pokračuje dále až do roku 1872. S množstvím nových stavebních parcel přichází také potřeba určité regulace výstavby. Proto je již roku 1873 schválen první regulační plán, jehož autorem je inženýr Vincenc Kühn.

Podle jeho návrhu vznikla od roku 1872 podél celé jižní poloviny obvodu města nová okružní třída. Vedena ulicemi Palackého a Komenského, pokračuje Netušilovu ulicí a ulicí Vápenice. Řeší území hradebního okruhu a pozemky s ním souvisejícím. Nabízí se srovnání s ukázkovým příkladem své doby vídeňské Ringstraße nebo brněnské okružní třídy. Koncept reprezentativních veřejných staveb umístěných v zeleni se v Prostějově zcela naplnit nepodařilo. Hradební pás nebyl tak široký a pro malé město bylo výhodnější zahustit centrum města blokovou zástavbou obytných budov.

Prvotní záměr umístit na uvolněné parcely především významné veřejné stavby se tedy děje jen z části. Okružní třída byla vyhrazená převážně budování škol, úřadů a dalších projektů, které realizovaly místní firmy. V roce 1872-1873 byla postavena na ulici Komenského 10

první německá obecná dívčí škola, kterou brzy následuje řada dalších objektů projektovaných především místními stavebními firmami. Největší a nejvýznamnější stavbou je Národní dům architekta Jana Kotěry. Výčet zcela soliterních budov, vzniklých v tomto období, uzavírá už pouze objekt sokolovny a základní školy od architekta Karla Huga Kepky.

Zeleň, která byla pro okružní třídy charakteristická, byla ponechána pouze na severní straně u dochované hradební zdi, mezi zámekem a Národním domem. Reprezentována parkem Smetanovy sady umístěné rovnoběžně s ulicí Vápenice. Dnešní doba by jistě větší zastoupení zeleně uvítala. Nespornou výhodou městského okruhu dnes je řešení dopravní problematiky, díky němu zůstalo chráněné historické jádro. Dopravní zátěž a s ní spojené problémy se odehrávají mimo. Historické náměstí, které je dnes pěší zónou, bylo od středověku křižovatkou významných obchodních cest.

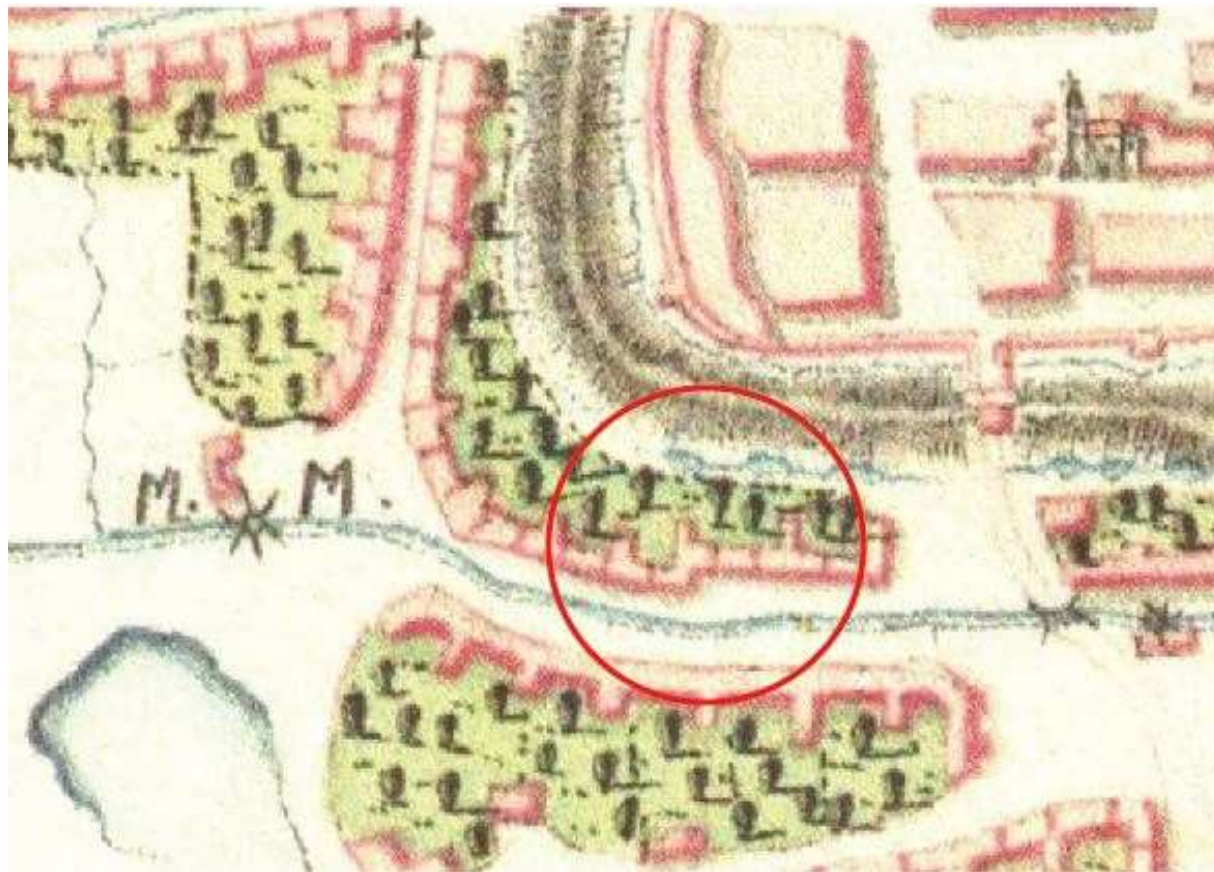
V roce 1899 byl zadán a roku 1902 dokončen inženýrem Františkem Benešem nový regulační plán, který však nesplnil očekávání a pro příštích dvacet let sloužil pouze jako provizorium. Město za hradbami se rozšiřuje především na sever, jinak zůstává předměstská zástavba roztržitá a ponechána poněkud živelnému vývoji. Vzhledem k vyvinuté starší předměstské urbanistické struktuře, pro niž bylo charakteristické přímé severo-jihní či západo-východní trasování ulic a existence několika radiálních tranzitních komunikací, nedošlo ani živelným vývojem k závažnějším urbanistickým chybám.

Pro vývoj po 1. světové válce je určující nový regulační plán. Byla ustanovena komise, jejímž úkolem bylo zpracování hlavních zásad výstavby města. Cílem byla koncentrovaná a postupná výstavba jednotlivých čtvrtí na úkor výstavby rozptýlené, čímž mělo být dosaženo ekonomiky výhodnějších řešení při budování komunikací a inženýrské sítě. Toho nakonec nebylo dosaženo, příčinou byly spekulace s nezastavěnými pozemky poblíž centra a neúměrné zvyšování jejich ceny, což mělo za následek rozptýlení výstavby do okrajových částí města. Po stanovení výchozích kritérií byla roku 1920 vypsána veřejná soutěž na vlastní zastavovací plán, což bylo na Moravě v této době spíše výjimkou a Prostějov byl jedním z prvních měst, které se tento dokument rozhodlo pořídit. Podáno bylo celkem devět návrhů převážně brněnských architektů, tři byly oceněny (jedním z nich byl ve spolupráci s Josefem Štěpánkem i Bohuslav Fuchs) a dva zakoupeny. Žádný z nich však zcela nevyhovoval, proto byla nová studie zadána přímo ing. Josefu Peňázovi a akad. arch. Jindřichu Kumpoštovi, jejímž výsledkem byl regulační plán schválený v roce 1923. Pro řešení vnitřního města zpracoval Jindřich Kumpošt v roce 1927 samostatný projekt. Plán byl značně velkorysý a umožňoval tvorbu rozsáhlých urbanistických

celků. Počítalo se s kontinuálním nárůstem počtu obyvatel až na 85 000 (roku 1869 žilo v Prostějově 15 787 v 937 domech, roku 1921 – 31 092 ob. v 2 178 domech, dnes 44 234 obyvatel). Jednou z hlavních zásad bylo propojení stávajících čtvrtí okružními ulicemi a vznik dalších radiál. Na severu měly vyrůst vilové a úřednické čtvrtě, za Olomouckou ulicí a mezi Brněnskou a Žeranovskou se počítalo s dělnickými sídlišti. Plán řešil i situování nových školních a veřejných budov. Regulační plán měl pro meziválečný vývoj Prostějova nepochybně velký význam, ovšem uskutečnit se z něj podařilo jen menší část. (Kuča, 2011).

3.10 HISTORICKÝ VÝVOJ

Z historických mapových podkladů můžeme vyčíst. V mapě I. vojenského mapování je vidět Mlýn a kolem tekoucí Mlýnský náhon, který určuje Vodní ulici. Mlýnský náhon je dnes skrytý v potrubí pod ulici Vodní a dále protéká městem směrem na východ, kde opět teče krajinou. Výrazná zástavba řadových domů se zahradami lemuje celou ulici Vodní a Mlýnskou. Nad nimi příkop a městské hradby Prostějova s jednou z městských bran.

Obr. 14 Vyznačené řešené území na mapě I. vojenské mapování 1764-1768 a 1780-1783
Zdroj: www.oldmaps.geolab.cz, upravil autor

Z čitelnějších císařských otisků můžeme vidět lépe řešené území, kde se nacházely zahrady. Za nimi vodní příkop lemován stromy. Tyto plochy sloužili jako sady. Z okolních významných sousedící staveb na území vidíme již stojící Hlavní poštu na Poděbradově náměstí. Byla otevřena roku 1897.

Obr. 15 Vyznačené řešené území na mapě Císařské otisky stabilního katastru Moravy a Slezska 1834
Zdroj: www.oldmaps.geolab.cz, upravil autor

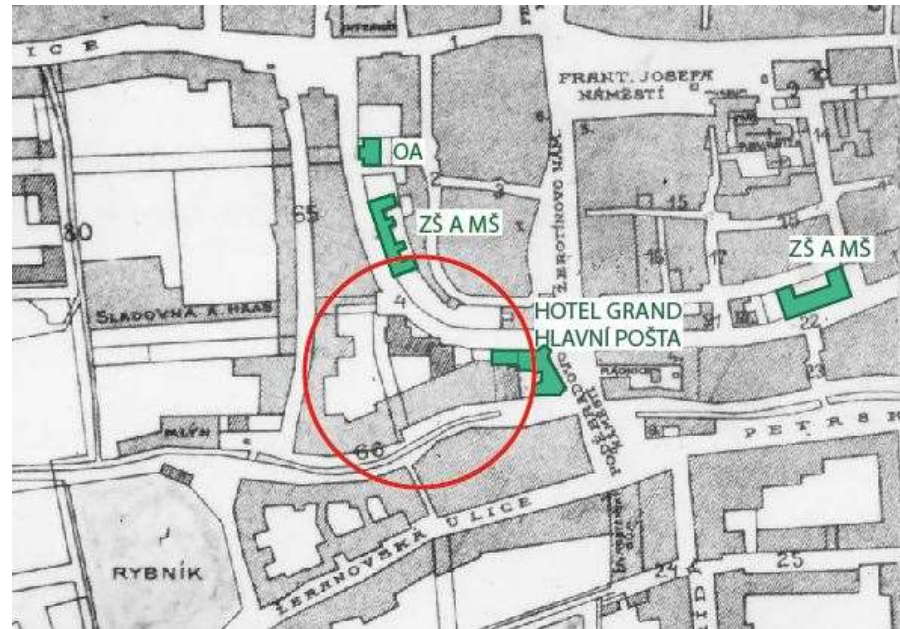
Mapa II. Vojenského mapování jen potvrzuje zjištěné informace.

Obr. 16 Vyznačené území na II. vojenské mapování 1836-1852
Zdroj: www.oldmaps.geolab.cz, upravil autor

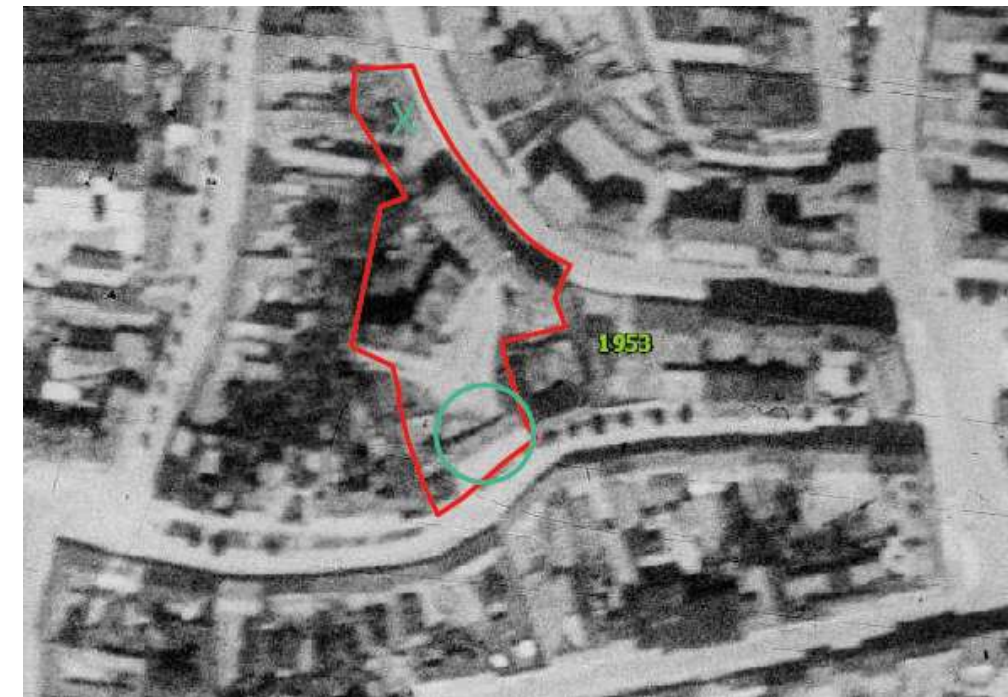
V starém plánu města Prostějova z roku 1914 je zobrazuje formující se okružní třídu kolem historického jádra a vznikající významné občanské stavby. Příkladem je dnešní ZŠ a MŠ a

Obchodní akademie na Palackého ulici. Tento počín je důsledkem vzniku první regulační návrhu od Vincenta Kühna z roku 1873. Vedle hlavní pošty začala v roce 1912 stavba Grand hotelu, dřívější název Hotel Garni.

Obr. 17 Plán města Prostějova z roku 1914
Zdroj: www.archives.cz/zao/prostejov/index.php, upravil autor

Na leteckém snímku vidíme již čtyřpatrové a třípatrové domy na ul. Palackého a novou ulici ul. Podjezd, která je slepá. Na ulici Palackého chybí nový bytový dům s č. p. 17 a 19. Ulice vodní je ještě souvisle uzavřena dlouhým rodinným domem, který je dnes zbořen. Parcelou dnes prochází pěší tah a cyklistická stezka.

Obr. 18 Letecký snímek z roku 1953
Zdroj: <http://kontaminace.cenia.cz>, upravil autor

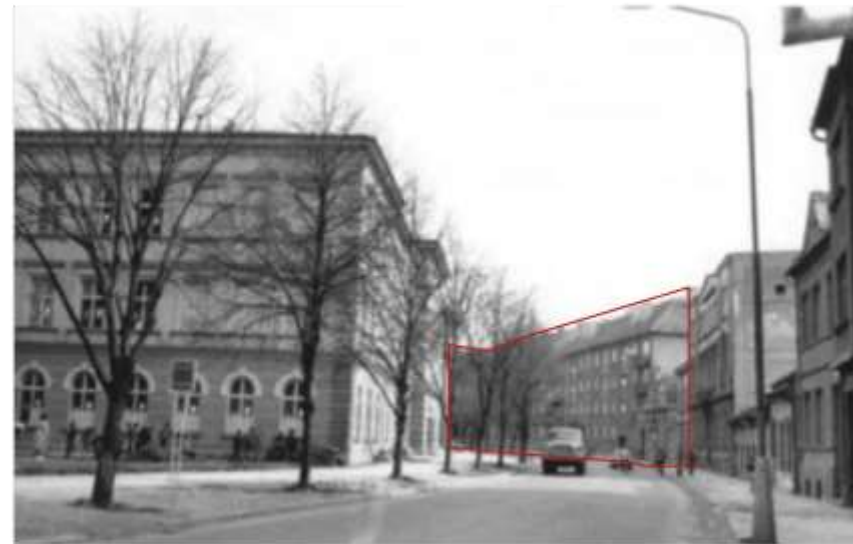
Současný stav ukazuje podobu řešeného území.

Obr. 19 Letecký snímek 2015
Zdroj: www.mapy.cz, upravil autor

3.11 HISTORICKÉ FOTOGRAFIE

Historické fotografie jsou vybrány z okolí řešeného území.

Fotografie : ulice Palackého směrem na východ ke Grand hotelu, z roku 1980

Fotografie: Sobatuv dům, dnes zde stojí hlavní pošta

Pohlednice: hlavní pošta z roku 1915

Fotografie: hlavní pošta 1897 a část Grand hotel 1980, (autoři Grand hotelu: firma Konečný a Nedělní), ulice Palackého

Fotografie : ulice Palackého směrem na východ ke Grand hotelu, z roku 1980

Fotografie: ulice Palackého směrem směrem na západ od Grand hotelu, z roku 1980

Fotografie: hlavní pošta, z roku 1980, Poděbradovo náměstí, (otevřena 1897)

Fotografie: pohled na dřevěnou zeď na ulici Palackého, která navazuje na Grand hotel a sousedí s obytným domem (z roku 1968 a 1953)

Letecké snímek z 2015

Obr. 1 Historické fotografie
Zdroj: www.archives.cz/zao/prostejov/index.php, upravil autor

Obr. 2 Historické fotografie
Zdroj: www.archives.cz/zao/prostejov/index.php, upravil autor

4 ANALYTICKÁ ČÁST

POPIS JEHO SOUČASNÉHO STAVU

Na ulici Vodní došlo ke zbourání řady rodinných domů a vytvořila se tak proluka, kterou dnes využívá řada lidí jako zkratku. Místem prochází chodci, projíždí cyklisté a parkují obyvatelé domů. Dvory v zadních traktech domů jsou většinou zatravněny a doplněny o běžný mobiliář.

V největším z dvorů (detailní řešení v návrhu) se objevují i záhony s růžemi, jarními cibulovinami. Ve středu dvora a po jeho okrajích je vysazeno několik keřů rodu *Thuja*, *Juniperus*, *Forsytia*, kterým dominují tři jehličnany *Picea*. V prostoru je rozmístěny dvě kovové konstrukce na sušení prádla. Podél zdi je umístěna uzavřený přístřešek, v kterém jsou umístěny popelnice na komunální odpad.

ARCHITEKTURA

Jde o tři a čtyř patrové nájemní domy, které byly postaveny během 20. let. 19. století.

VÝTVARNÉ ŘEŠENÍ FASÁDY

Omítky většiny bytových domů jsou laděny v hnědé barvě. Boční stěny bytového domu Hanák zatepleny. Laděné do žluté barvy.

VYUŽITÍ V MINULOSTI

Pod ulicí Vodní je skryté koryto Mlýnského náhonu v potrubí. Jeho síly využíval mlýn, který stojí na okraji Kolářových sadů.

Hned v sousedství s řešeného území stojí významné stavby Grand hotel (firma Konečný & Nedělník, 1911) a hlavní pošta z roku 1897. Území obývali malí řemeslníci, kteří si stavěli své domy kolem ulice Vodní a Mlýnské. Ulice Vodní byla uzavřena na sebe navazující řadou nízkých domů.

UŽIVATELÉ

V přilehlých bytových domech žije odhadem kolem 200 obyvatel všech věkových skupin.

POŽADAVKY UŽIVATELŮ

V rámci terénních průzkumů bylo položeno několik otázek týkajících se možnosti využití dvora.

Požadavky uživatelů jsou využívat dvůr k společenským setkáním, k venčení psa, grilování a hraní dětí, pěstování zeleniny a sušení prádla.

FOTODOKUMENTACE

Obr. 3 Pohled na dvůr - sever
Zdroj: autor

Obr. 5 Pohled na vstup z bytového domu 13a
Zdroj: autor

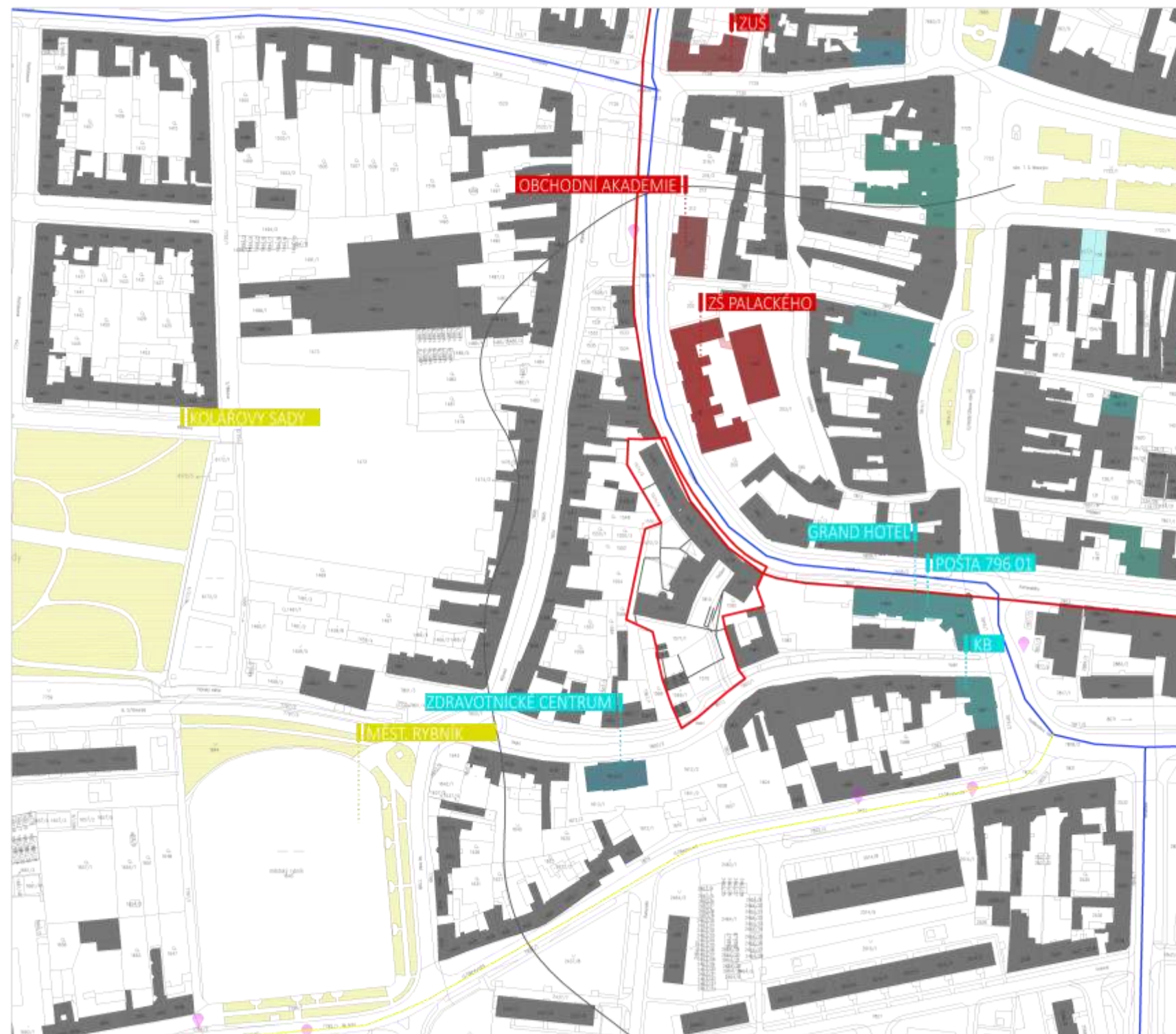

Obr. 4 Pohled na dvůr - jih
Zdroj: autor

Obr. 6 Záhon ve dvoře
Zdroj: autor

4.1 ŠIRŠÍ VZTAHY

Řešené území vymezují ulice Palackého ze severní strany a z jižní strany ulice Vodní. Ulice Podjezd prochází středem. Nacházíme se na okraji památkové zóny města Prostějova, která je pod ochranou od roku 1990. Chrání významné stavební počiny. Nejznámější snad Kotěřův Národní dům.

Po celé okružní třídě kolem historického jádra jsou rozestry školy. Na ulici Palackého stojí hned dvě školy ZŠ A MŠ Palackého, SŠ Obchodní akademie. Volný čas může trávit v nedalekých Městských lázních, ZUŠ, sokolovně Sokol I., městské knihovně a centru DDM.

V docházkové vzdálenosti se nachází směrem na západ městský park Kolářovy sady spolu s městským rybníkem. Na severu leží Smetanovy sady.

Centrum města je protkáno kvalitní nabídkou služeb. V centru stojí nákupní centrum Zlatá brána (dříve Prior). Hned na Poděbradově náměstí stojí hlavní pošta.

Zastávky MHD jsou vzdáleny od území 5 minut - směrem na sever zastávka Palackého a na jih zastávka Brněnská, Poděbradovo náměstí a zastávka Brněnská, křiž. Krokova. Snadno se tak MHD dopravou během 10 minut dostaneme do Nové nemocnice nebo na nádraží. Na ulici Brněnská je zastávka, kde stává meziměstská doprava.

- HRANICE ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ
- KULTURA
- ŠKOLSTVÍ
- SLUŽBY
- VEŘEJNÁ ZPRÁVA
- ZDRAVOTNICTVÍ
- VEŘEJNÁ ZELENĚ
- ZASTÁVKY MHD
- SILNICE TŘ. II
- SILNICE TŘ. III.
- MĚSTSKÁ PAMÁTKOVÁ ZÓNA PROSTĚJOV

120 m

Obr. 7 Analýza širších vztahů

4.2 POSTAVENÍ V RÁMCI ÚZEMNÍHO PLÁNU

V územním plánu města Prostějova je řešená plocha vedena pod č. 0.144 a č. 0.145. Charakterizována jako PLOCHA SMÍŠENÉHO BYDLENÍ s max. výškou zástavby 13/17 m. Z pohledu územního plánu města Prostějova uvedeného ve výroku je možné: (V této části jsem vybrala body, které se přímo budou dotýkat navrhovaného řešení)

V případě přípustného využití:

e) pozemky veřejných sportovišť a dětských hřišť sloužící potřebám území

f) pozemky doprovodné a další zeleně (např. stromořadí, aleje, remízy, ÚSES) a pozemky vodních toků a ploch včetně protierozních, protipovodňových a retenčních opatření.

Podmíněně přípustné využití:

a) pozemky, stavby a zařízení související dopravní infrastruktury

b) pozemky parků a další veřejné zeleně

e) řadové garáže pro vozidla skupiny 1 na pozemcích bytových domů

f) pozemky a stavby hromadných garáží pro vozidla skupiny 1 sloužící pro potřeby obyvatel a návštěvníků přilehlého území;

Další plocha nacházející v řešeném území je plocha č. 0.141 - PLOCHA VEŘEJNÉHO PROSTRANSTVÍ. Územím prochází pěší tah, který je na mapě zaznačen zelenou barvou a cyklistický tah vyznačen červenou barvou.

LEGENDA

	HRANICE ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ
	PLOCHY SMÍŠENÉ OBYTNÉ
	PLOCHY OBČANSKÉHO VYBAVENÍ - VEŘEJNÁ INFRASTRUKTURA
	PLOCHY VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ
	CYKLISTICKÁ KOMUNIKACE
	PĚŠÍ PROPOJENÍ

Obr. 8 Interpretace územního plánu, vlastní úprava
Zdroj: <http://apps.hfbiz.cz/apps/prostejov/up/>

4.3 MAJETKOPRÁVNÍ VZTAHY

Řešené území jsou čtyři formy vlastnictví:

Veřejné:

1. Statutární města Prostějov, náměstí T. G. Masaryka 130/14, 796 04

Poloveřejné:

2. Družstvo Podjezd 6, bytové družstvo, Podjezd 970/6, 79601 Prostějov
3. BYTOVÉ DRUŽSTVO HANÁK, Podjezd 971/4, 79601 Prostějov
4. Soukromí vlastníci – rozdělila jsem je do čtyř skupin.

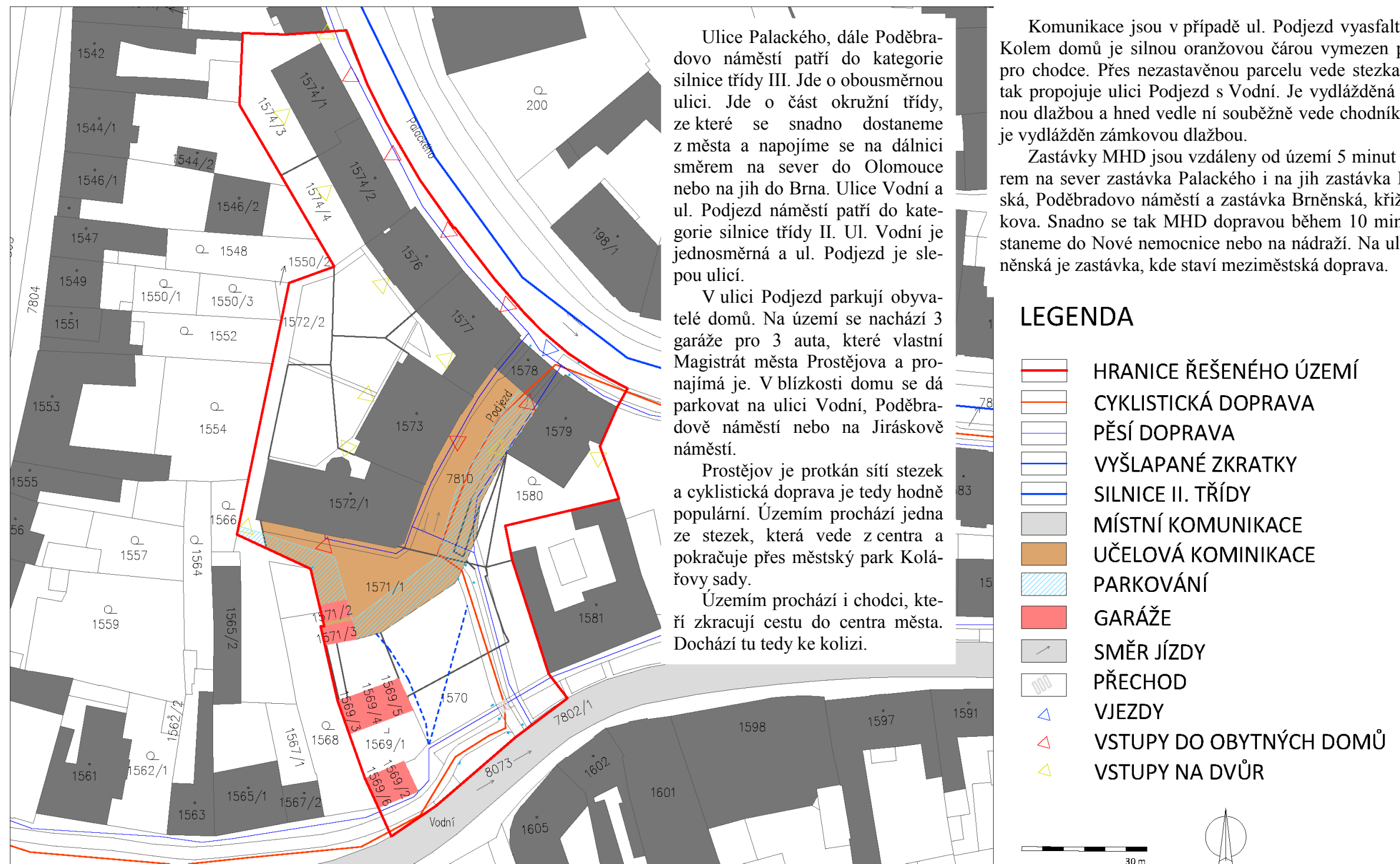
LEGENDA

- HRANICE ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ
- STATUTÁRNÍ MĚSTO PROSTĚJOV
- BYTOVÉ DRUŽSTVO HANÁK
- DRUŽSTVO PODJEZD 6
- SOUKROMÍ VLASTNÍCI SK.1
- SOUKROMÍ VLASTNÍCI SK.2
- SOUKROMÍ VLASTNÍCI SK.3
- SOUKROMÍ VLASTNÍCI SK.4

Obr. 9 Analýza majetkových vztahů

4.4 DOPRAVA A PROVOZ

Obr. 10 Analýza dopravy a provozu

4.5 INŽENÝRSKÉ SÍTĚ A JEJICH OCHRANNÁ PÁSMA

Území je protkáno inženýrskými sítěmi pod ul. Podjezd, stezkou a chodníkem. Neomezují nás při řešení zadních traktů bytových domů.

LEGENDA

- HRANICE ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ
- PLYNOVOD
- OCHRANNÉ PÁSMO PLYNOVODU
- VODOVOD
- OCHRANNÉ PÁSMO VODOVODU
- KANALIZACE
- OCHRANNÉ PÁSMO KANALIZACE
- SDĚLOVACÍ VEDENÍ
- ELEKTRO VEDENÍ
- OCHRANNÉ PÁSMO ELEKTRO VEDENÍ
- OSVĚTLENÍ A DOPRAVNÍ SIGNALIZACE
- MLÝNSKÝ NÁHON

30 m

Obr. 11 Analýza technických sítí a jejich ochranná pásma

4.6 FUNKČNÍ ANALÝZA A ANALÝZA ZPEVNĚNÝCH PLOCH

Obr. 12 Funkční analýza a analýza zpevněných ploch

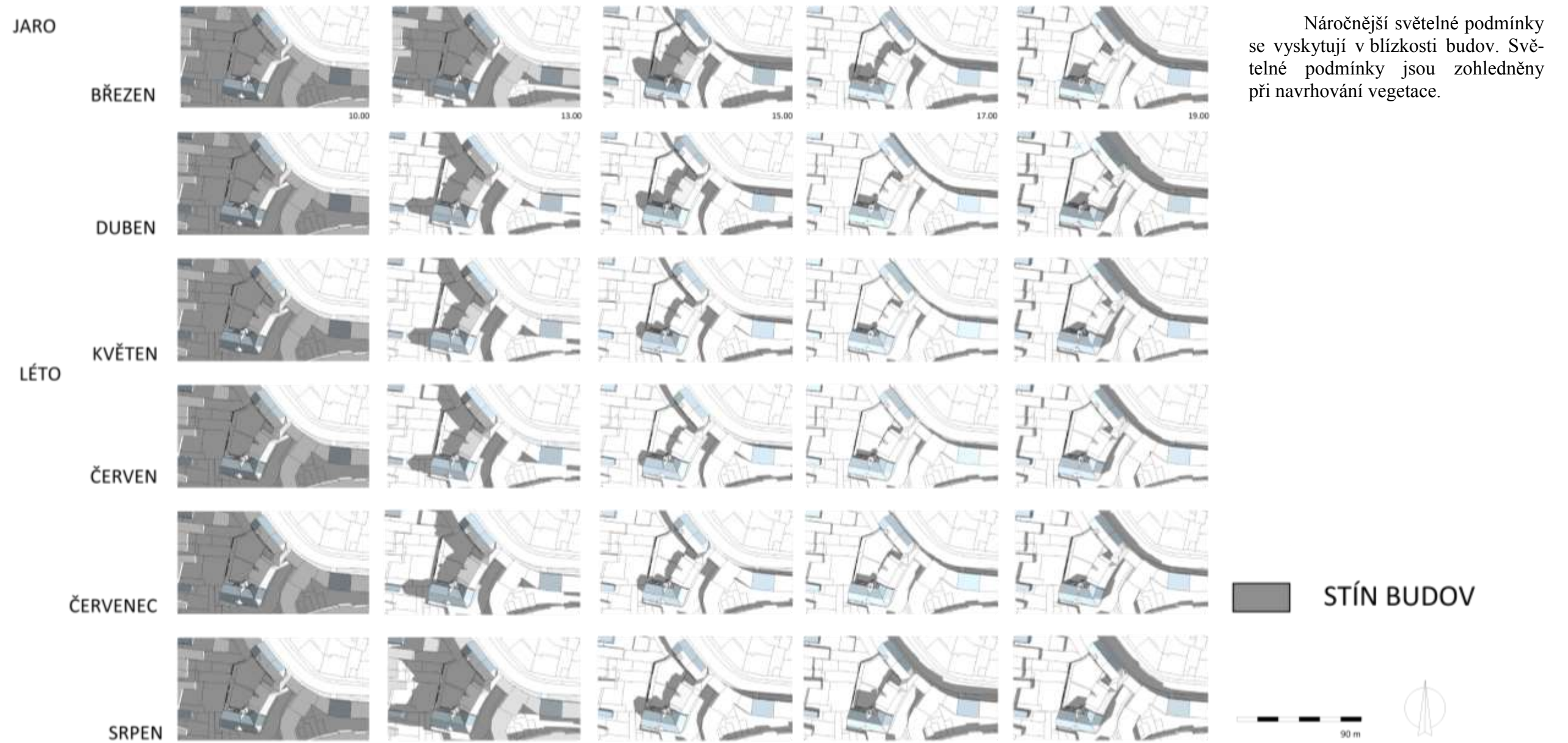
4.7 INVENTARIZACE DŘEVIN

Z terénního průzkumu bylo vyhodnoceno, že současný stav a bohatost dřevinného vegetačního materiálu nevyhovuje navrhované kompozici. Nebyl tedy proveden detailní dendrologický průzkum.

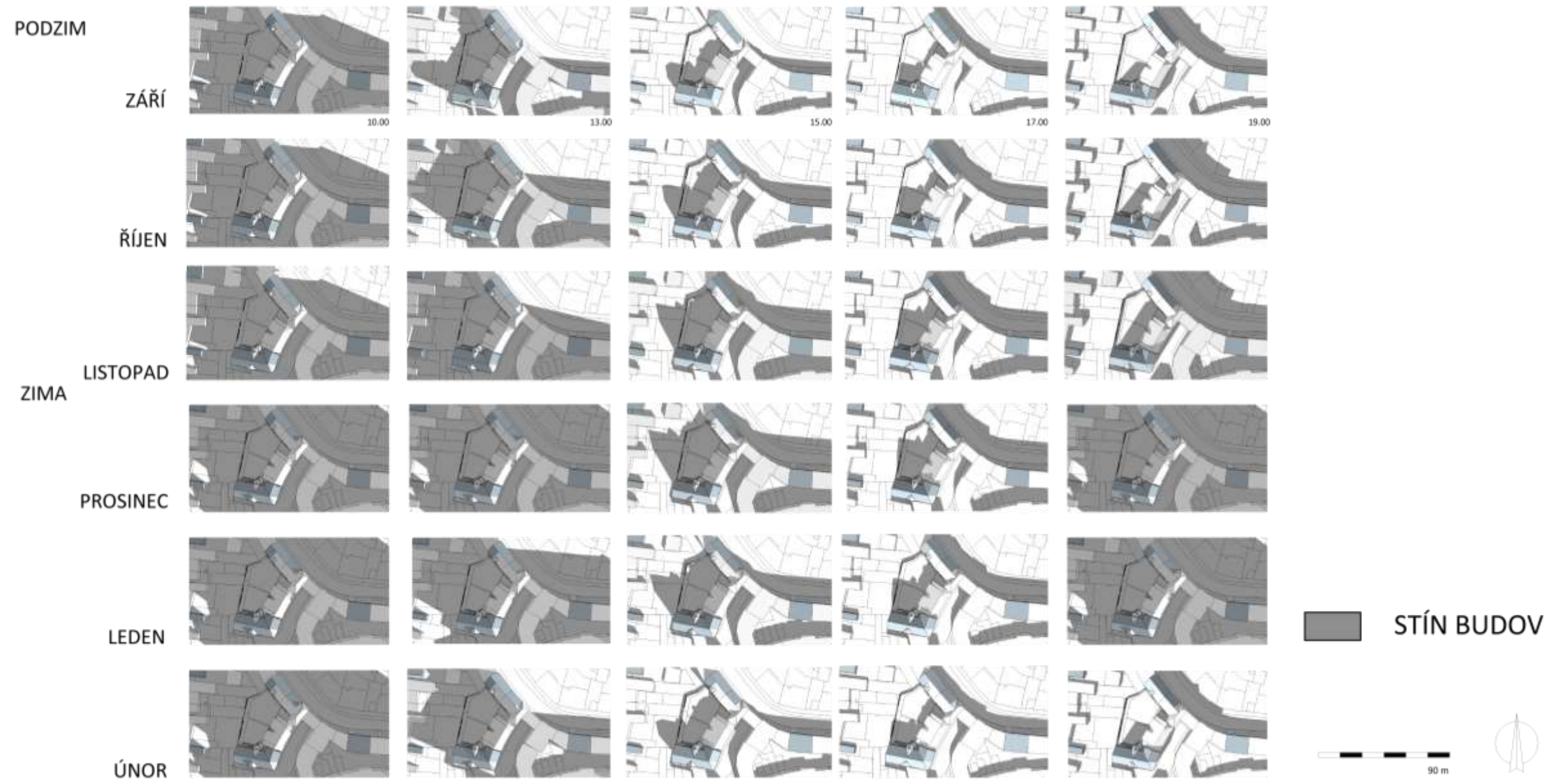
V detailně řešené ploše – dvůr bytových domů ul. Palackého a Podjezd se nachází 6 stromů a 4 keře

Ve stromovém patře jsou zastoupeny tři jedinci *Picea orientalis*, tři jedinci *Prunus*. V keřovém patru se objevují rod *Juniperus*, *Thuja plicata*, *Forsythia x intermedia*, *Hibiscus syriacus*

4.8 ANALÝZA SVĚTELNÝCH PODMÍNEK

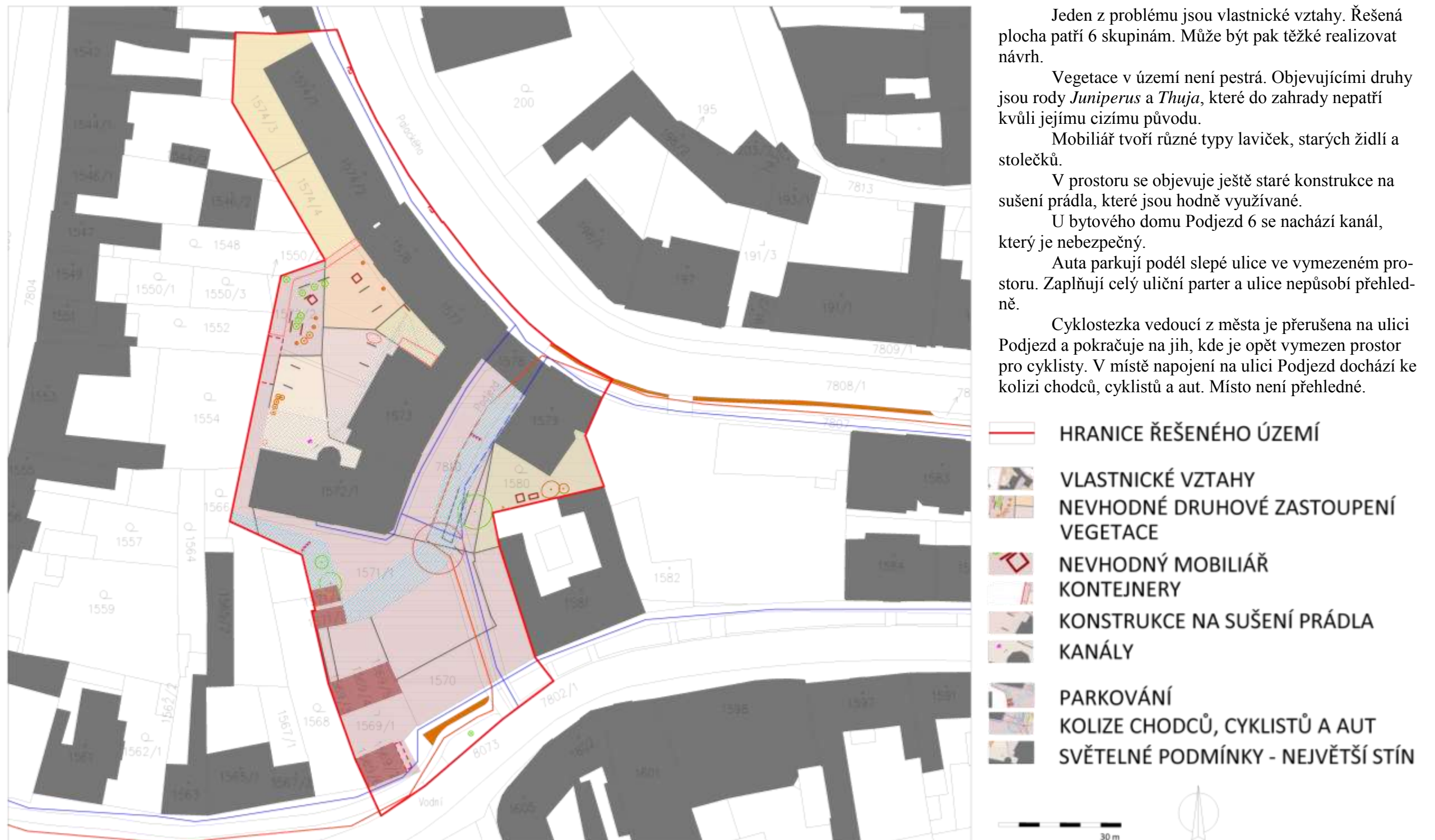

Obr. 13 Analýza světelných podmínek - jaro, léto

Obr. 14 Analýza světelných podmínek – podzim, zima

4.9 ANALÝZA PROBLÉMŮ

Obr. 15 Analýza problémů

5 NÁVRHOVÁ ČÁST

5.1 KONCEPT IDEÁLNÍHO ŘEŠENÍ

Koncept ideálního řešení se snaží celkově zlepšit urbanistickou strukturu v okolí modelového území a řešit provozní vztahy na ulici Podjezd. Vychází z myšlenky tvořit kompaktní město, žít ve městě a bydlet v zeleni.

Koncept vychází z územního plánu, kdy se ulice Podjezd napojuje na ulici Vodní. Stává se tak průjezdnou. Ulice je navržena jako jednosměrná z Palackého třídy. Po směru jízdy na pravé straně ji lemuje cyklistická stezka, která je ve spodní části oddělena vegetačním pásem se strožadím. Vegetační pás absorbuje dešťovou vodu z ulice a snaží se ji ekologicky využít při zalévání veřejných ploch. Není, tak sváděna do kanalizace a odváděna mimo město. Po levé straně ulice je počítáno s podélným parkováním.

Na ulici Vodní je navržen obytný dvoupodlažní dům s podzemními garážemi. V podzemních garážích by měli možnost parkovat obyvatelé okolních obytných domů.

Ve východní části navrhuji dostavbu výškových obytných budov, které uzavřou blok, a tím vznikne nový dvůr.

Problém s komunálním odpadem je řešen formou podzemních kontejnerů, které jsou umístěny před obytným domem č. p. 6. u zadního vstupu do podzemních garáží a na ulici Palackého.

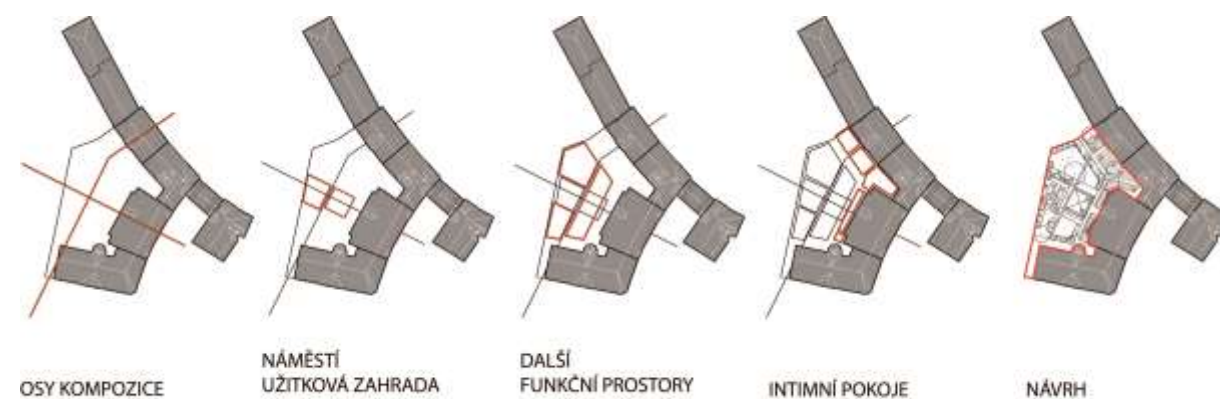

Obr. 16 Koncept řešeného území

5.2 POPIS NÁVRHOVÉHO ŘEŠENÍ DVORA

Cílem návrhu je vytvoření obytného dvora s centrálním setkávacím místem s výtvarnou hodnotou, která bude dominovat prostoru. Vytvořením intimních prostor, tzv. pokojů, se doplní celková architektura domu. Tyto pokoje pro odpočinek jsou bezpečným útočištěm pro jednotlivce i celé rodiny. Poskytnout lidem možnost seberealizace a získání vztahu k místu, které se sami vybrali. Rovněž i využít vegetaci, která je schopna snášet horší světelné podmínky v blízkosti budov.

SCHÉMA

Obr. 17 Návrhové schéma

NÁMĚSTÍ

Malé náměstí je umístěno na ose centrálního obytného domu, na které navazuje užitková zahrada. Náměstí je vydlážděno historickou dlažbou s reliéfem. Motiv se objevuje na podestách domů. Náměstí je možno využívat k setkání nájemníků, pořádání akcí a grilování s přáteli. Pro tuto aktivitu jsou na stěnách zabudovány výklopné grily, které budou bezpečnější pro pohyb v prostoru. Stěny jsou vykládány dřevem a oddělují opticky náměstí od pokojů. Aby mohl být prostor využíván bez problémů, bude nad náměstím napnutá plachta, která přinese stín a ztlumí hluk.

Na okrajích náměstí jsou dvě vodní plochy. Primárně složí jako plochy pro zadržení dešťové vody ze střech domů a ze zpevněných ploch ve dvoře. S myšlenkou využít nasbíranou vodu k zalévání užitkové zahrady a dalších zelených ploch ve dvoře.

Na severní straně vysypána štěrkem a slouží jako záložní prostor pro zadržení vody. Voda v tomto prostoru bude kolísat dle množství srážek. Skladována bude ve vodní nádrži pod náměstím. Nabízí se tak prostor pro hru s vodou, který bude využívána dětmi. Možná, tak regulovat stav hladiny.

Na jižní straně je navržena vodní plocha s čistící vegetací. Voda se bude z vodní nádrže cirkulovat a čistit se. V případě nedostatku vody bude napojena na Mlýnský náhon a městskou vodu.

UŽITKOVÁ ZAHRADA

Užitková zahrada poskytuje možnost seberealizace obyvatelům přilehlých domů - pěstovat listovou a kořenovou zeleninu, ovoce a získat vztah k místu. Zeleninu mohou pěstovat i ve vertikální stěně. Užitkové plodiny pěstují v květináčích nebo v kapsách se zeminou. Zelinové záhony jsou vyvýšené 15 cm a vymezeny pásovinou v tmavé barvě. V rozích zahrady je umístěn kompostér a zahradní budka se zahradním nářadím. Cihlová stěna je popnuta *Clematis paniculata* s bílým květem. Užitkové zahradě dominuje vodní koryto, které bude vytvářet zvuk a přivádět do zahrady ptactvo. Dále bude sloužit jako zdroj pro zalévání užitkové zahrady.

OVOCNÁ ZAHRADA

Na jižní straně užitková zahrada přechází v ovocnou zahradu. Navrženy jsou zde typické keře a stromy s jedlými plody.

Keře - *Ribes uva-crispa*, *Ribes rubrum*, *Ribes nigrum*, *Vaccinium corymbosum*.

Stromy - *Prunus avium*, *Prunus cerasus*, *Prunus domestica*.

PROSTOR PRO HRU

Do zlatého řezu celého prostoru je umístěn *Prunus avium*. Tento prostor je určen pro hru, sušení prádla a pobyt na travnaté ploše. V travnaté ploše budou stát dřevěné sloupy, mezi nimi budou upnutá lana ve vertikální/horizontální poloze a houpačí sítě. Kůly mohou být využívány i na věšení prádla.

LEM CENTRÁLNÍHO PROSTORU

Celý centrální prostor lemují záhony trvalek. Jsou rozděleny do jednotlivých částí dle stínu, které vytváří budovy. První část – trvalky stín, polostín a druhá část trvalky světlo, polostín.

Sortiment rostlin bude zohledňovat různé aspekty rostlin – různá barevnost, různá doba kvetení, textura, struktura listů. Doplněny o nízké stromy s jemnou texturou a rozvětveným kmenem.

Nástin představy složení trvalkového záhonu – *Anemone hupehensis*, *Alchemilla mollis*, *Alchemilla erythropoda*, *Ajuga reptans* 'Atropurpurea', *Astrantia major* 'Alba', *Astrantia major* 'Claret', *Bergenia hybrida*, *Carex plantaginea*, *Cerastium biebersteinii*, *Fritillaria imperialis*, *Fritillaria melagris*, *Geranium* ×*cantabrigiense*, *Geranium macrorrhizum*, *Hemerocallis*, *Helleborus niger*, *Heuchera brizoides*, *Hosta sieboldiana*, *Hosta plantaginea*, *Hosta* 'Royal Standard', *Luzula sylvatica*, *Luzula invia*, *Lysimachia nummularia*.

Keře - *Hydrangea arborescens*

Stromy - *Elaeagnus angustifolia*, *Euonymus europaeus* 'Red Cascade', *Amelanchier lamarckii*, *Crataegus laevigata*, *Sorbus torminalis*,

INTIMNÍ POKOJE

Pokoje se od společných prostor vymezeny stříhanou stěnou o výšce 1,2 m z *Carpinus betulus*. Nabízí tak intimní prostory pro pobyt nájemníků v zeleném pokoji pod širým nebem. Vyvolává pocit soukromí a bezpečí. Dům lemují trvalkové záhony do polostínu a stínu. Každému pokoji dominuje strom a jeho architektura. Vybavené jsou lehkým, jednoduchým mobiliářem.

Pokoj v blízkosti domu č.p. 13a a 15 je doplněn o mobilní zeleň v nádobách, kde se opět vyskytují trvalky tolerující stín a polostín. Boční stěna domu Hanák, vymezuje tento dům a je popnuta *Parthenocissus quinquefolia*. Zajišťuje přirozenou tepelnou izolaci.

Pokoj navazující na bytový dům Hanák lemují vzrostlý plot 1,2 m vysoký. Prostor z vrchu uzavírá pnoucí lehká kovová konstrukce, na které je *Parthenocissus quinquefolia*. Okolí vchodu lemují *Hydrangea anomala ssp. petiolaris*

Vstupy do bytových domů jsou ohraničeny *Hydrangea anomala ssp. petiolaris*

na osách kompozice. Ostatní vstupy do domů jsou ohraničeny polostín, stín tolerující *Parthenocissus quinquefolia*.

Případná náročnější údržba prostoru bude řešena najmutím zahradníka, který se postará každý měsíc o vegetaci, a bude ohodnocen finanční odměnou ze společného fondu vlastníků.

5.3 SITUACE

Obr. 18 Situace detailně řešeného území

5.4 ŘEZOPOHLED

Obr. 19 ŘEZPOHLED A - A'

5.5 NÁMĚSTÍ

Obr. 20 Pohled na náměstí s historickou dlažbou z užitkové zahrady

5.6 UŽITKOVÁ ZAHRADA

Obr. 21 Užitková zahrada se záhony pro pěstování listové a kořenové zeleniny, aromatických a kořeninových rostlin, také ve vertikální poloze, na kterou navazuje ovocná zahrada

5.7 POKOJ JAKO POKRAČOVÁNÍ ARCHITEKTURY DOMU

Obr. 22 Intimní pokoj ohraničen stříhanou vegetací s dominantním stromem a trvalkovými záhony do stínu a polostínu

5.8 PROSTOR PRO HRU

Obr. 23 Prostor vymezený pro hru dětí, houpání na sítích, relaxování na travnaté ploše a popřípadě věšení prádla

5.9 PTAČÍ POHLED

Obr. 24 Ptačí pohled na zadní trakt obytných domů

5.10 DETAILS A MOBILIÁŘ

HISTORICKÁ DLAŽBA

Náměstí je vydlážděna historickou dlažbou s reliéfem. Byla vybrána sestava skládající se ze vzorů jednotlivých dlaždic - luxor rohovka reliéf, dřevořez zdobený lemovka reliéf, osmihran sypaný středovka reliéf. Dlaždice jsou ostře pálené a sypané, lisované dlaždice s reliéfem, vysoce slinuté (mrazuvzdorné). Rozměry dlaždice: 225 x 225 x 15 mm.

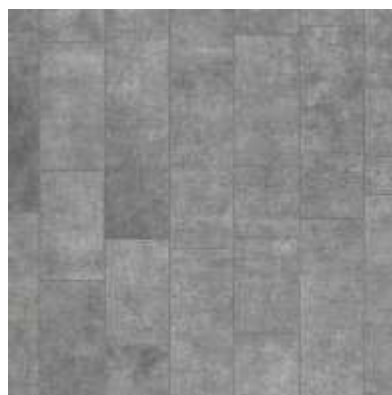

Obr. 25 Sestava dlažby

Zdroj: <http://www.historicka-dlazba.cz/vzory-dlazby/>

BETONOVÉ DLAŽDICE

Pokoje navazující na domy budou vydlážděny matnými betonovými dlaždicemi o rozměrech 300 x 600x10

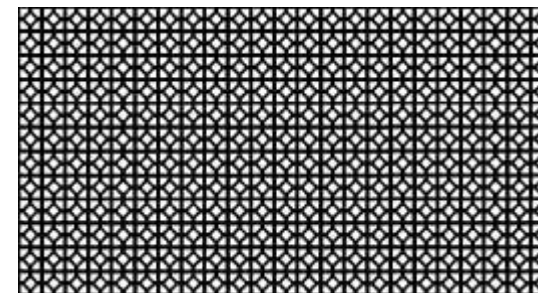
Obr. 26 Ukázka betonové dlažby

ŽULOVÁ DLAŽBA o velikosti 18x18x18 mm bude použita na hlavní vertikální ose mezi travnatými plochami s většími rozestupy pro uchycení trávy/mechu a u vstupů na travnatou plochu u přírodního vodních bazénů.

Obr. 27 Ukázka žulové dlažby

PERFOROVANÝ PLECH bude použit oddělovací prvek kolem užitkové zahrady. Motiv byl vybrán dle podobného mřížování sklepních oken. Barva – černá.

Obr. 28 Typ perforovaného plechu

LITÝ BETON bude použit na zbývající plochy.

ŠTERKEM bude vysypána cestní síť v užitkové zahradě.

FRÉZOVANÉ KŮLY budou použity na stavbu hřiště. Natřené ochranným lakem. Materiál – akát.

Obr. 29 Frézované kůly

MOBILIÁŘ - do zahrady byl vybrán jednoduchý mobiliář.
LAVIČKA je tvořena dřevěným sedákem ze dřeva s kovovými nožičkami

Obr. 30 Lavička

5.11 DISKUZE

Na základě studia dané problematiky vystává otázka, proč nehledáme řešení, neinvestujeme čas a peníze pro vytvoření kvalitních vnitřních prostorů v blízkosti obytných domů, kde trávíme nejvíce času? Jaké překážky nám brání vytvářet a využívat tyto prostory?

Příkladem nám může být realizace ze zahraničí, které fungují a jsou prověřené lety. Architekti se běžně zabývají řešením neatraktivních menších ploch, dvorů a vnitrobloků. Váží si každé volné plochy, kterou mohou zatraktivnit. Využívají všechny možné formy vegetace, které jsou schopny snášet tvrdé podmínky ve městech.

Kdežto u nás nikdo nevyvíjí snahu tyto prostory kultivovat a využívat jejich potenciál. Příčiny opomíjení těchto prostor mohou být různé... Velkou roli hraje povědomí o možnostech změny, psychologické faktory, vlastnické vztahy a neochota investovat do společných prostor.

Přitom člověk má potřebu trávit čas v prostoru, kde najde klid, oddech, prostor pro trávení volného času, bezpečné místo pro pohyb dětí. Právě uzavřené dvory a vnitrobloky mohou naplňovat potřeby člověka.

Velkou naději vidím v mladých lidech, kteří chtějí bydlet v zeleni. Stává tak tento přístup jejím životním stylem. Nebudou chtít pohlížet na zanedbané prostory plné aut. Chtějí trávit čas na místech, která poskytují možnosti pohybových aktivity a sociální kontaktů.

Architekti se snaží projektovat ekologické bydlení, které se snaží využívat přírodní zdroje. Domy, které zachytávají sluneční paprsky a přemění je na energii využívanou obyvateli těchto domů. Zachytávají vodu ze střech a využívají je na zalévání zelených ploch kolem domu, ke splachování WC, atd.

6 ZÁVĚR

Vlastní práce spočívala ve vytvoření architektonického návrhu, jehož cílem je vytvoření obytného dvora s centrálním setkávacím místem s výtvarnou hodnotou, která bude dominovat prostoru. Vytvořením intimních prostor, tzv. pokojů, se doplní celková architektura domu. Tyto pokoje pro odpočinek jsou bezpečným útočištěm pro jednotlivce i celé rodiny. Poskytnout lidem možnost seberealizace a získání vztahu k místu, které se sami vybrali. Rovněž i využít vegetaci, která je schopna snášet horší světelné podmínky v blízkosti budov.

Vnitřní prostory vnitrobloků nebo dvorů jsou nedocenené zelené plochy v organismu města. Je to jeden z venkovních obytných prostorů v bezprostřední blízkosti domu, který má své omezující limity. Naopak se musíme těchto limitů snažit využít a obrátit v prospěch. Právě z toho důvodu jsem si pro svou vlastní práci vybrala zadní trakt obytných domů, který má nevyužitý potenciál.

V prvním kroku v návrhové části se zabývám konkrétním místem v Prostějově, které se vymezuje ulicemi Palackého a Podjezd. Bylo nutné zpracovat aspekty ovlivňující návrh modelového území. Byly provedeny analýzy širších vztahů, majetkoprávních vztahů, provozu, inženýrských sítí aj. Na základě těchto provedených analýz byly stanoveny východiska pro navrhování. Východiska, která spočívají v doplnění vhodné vegetace a zatraktivnění prostoru dvora. Navrhnout zahradu, která by navazovala na dům a splňovala současné potřeby obyvatel domu.

V současné době je dvůr pokryt travnatou plochou, v jedné z částí stojí skupina jehličnatých stromů a u zdi je záhon růží. Prostor využívají obyvatelé k sušení prádla na starých kovových konstrukcích. Tráví zde volný čas pobyt u zahradních stolků a laviček. Část pozemku zabírá přístřešek, který kryje popelnice s komunálním odpadem. Přístup k němu zajišťuje dlážděný chodník vedoucí z bytového domu Podjezd.

Snažila jsem se vytvořením intimních prostorů dosáhnout přijatelného spojení domů se zahradou, kde nájemníci mohou trávit svůj volný čas relaxací, sportovními aktivitami, grilováním a zahradničením. Rovněž využitím bohatšího spektra vegetace.

Byla navržena zahradně-architektonická studie z výše stanovených východisek. Zpracována prostřednictvím grafických výstupů. Studie zobrazuje situace, řezy, ptačí pohled a perspektivy.

7 LITERATURA

- ARCHWARS. *Encyklopedie sídlišť* [online]. 2016. [cit. 2017-05-04]. Dostupné z: <http://vaderarch.wixsite.com/encyklopedie>
- CULEK, Martin. *Biogeografické členění České republiky*. Praha: Enigma, 1996, 347 s. *Grüner Wohnen: zeitgenössische deutsche Landschaftsarchitektur = Green living*. Basel: Birkhäuser, 2011. ISBN 978-3-0346-0755-1.
- CHYTIL, Miroslav a Tomáš VINCENEC. *Prostějovská architektura: 1918-1948*. Prostějov: Walker reklama, 2014. ISBN 978-80-905444-2-0.
- KEISTER, Douglas. *Courtyards : intimate outdoor spaces*. 2005 1. ed. Salt Lake City: Gibbs Smith, 2005. ISBN 1586855409 9781586855406.
- KOHOUT, Michal, David TICHÝ, Filip TITTL, Jana KUBÁNKOVÁ a Šárka DOLEŽALOVÁ. *Sídliště, jak dál?*. Praha: České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury, Ústav nauky o budovách, 2016. ISBN 978-80-01-05905-0.
- KOHOUT, Václav. *Naučný slovník zemědělský*. 13., w-ž. Praha: Zemědělské nakladatelství Brázda, 1992. ISBN 80-209-0239-2.
- KOL. AUTORŮ. 2014. *Manuál tvorby veřejných prostranství hlavního města Prahy*. Praha: Kancelář veřejného prostoru. Dostupné na <http://manual.iprpraha.cz/cs/manual-tvorbyverejnych-prostranstvi>.
- KUČA, Karel. *Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku* /. 1. díl., A-G. Praha: Libri, 1996. ISBN 80-85983-13-3.
- MELKOVÁ, Pavla. 2009. Volný čas ve městě a veřejný prostor. In: *Stavba*. 2009. Vol. 4, 24-27.
- NORBERG-SCHULZ, Christian. *Genius loci: krajina, místo, architektura*. 2. vyd. Přeložil Petr KRATOCHVÍL, přeložil Pavel HALÍK. Praha: Dokořán, 2010. ISBN 978-80-7363-303-5.
- OTRUBA, Ivar. *Zahradní architektura: tvorba zahrad a parků*. Brno: Era, 2002. ISBN 80-86517-13-6.
- REYNOLDS, John. 2001. *Courtyards: aesthetic, social, and thermal delight*. New York : John Wiley & Sons, 2001. ISBN 0-471-39884-5.
- SOJKOVÁ, Eva. KIESENBAUER, Zdeněk. 2008. *Metodika regenerace obytného vnitrobloku*. Metodika na Výzkumném ústavu Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví v Průhonicích.
- STAŇKOVÁ, JAROSLAVA. ŠTURSA, JIŘÍ. VODĚRA, SVATOPLUK. 1991. *Pražská architektura*. Praha: Tiskařské závody.

ŠUBR, Jaroslav. *Zeleň obytných vnitrobloků: [Investice do rozvoje vzdělávání, reg.č.: CZ1.07/2.2.00/15.0084]*. Praha: Výzkumný a šlechtitelský ústav okrasného zahradnictví v Průhonicích, 1988.

Zahradníčková, Klára. Grimm, Rudolf. 2011. *Revitalizace vnitrobloků Brno*. Urbanistickoarchitektonická studie. Dostupné na https://www.brno.cz/fileadmin/user_upload/sprava_mesta/magistrat_mesta_brna/OUPR93/UPP/Revitalizace_vnitrobloku/Revitalizace_vnitrobloku_obecne_principy.pdf

INTERNETOVÉ ZDROJE

- ARCHIWEB [online]. 2017 [cit. 2017-05-04]. Dostupné z: <http://www.archiweb.cz/buildings.php?action=show&id=3854>
- COMPETITIONLINE: *Bettbewerbe und Architektur* [online]. 2017 [cit. 2017-05-04]. Dostupné z: <https://www.competitionline.com/de/projekte/45086/per/post/43661>
- Český statistický úřad: *Počet obyvatel v obcích České republiky k 1. 1. 2016* [online]. Praha, 2016 [cit. 2017-03-19]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/32853387/1300721603.pdf/cba78096-1cf5-4fde-b20a-3074b2f135f9?version=1.0>
- ENCYKLOPEDIIE SÍDLIŠŤ [online]. 2017 [cit. 2017-05-04]. Dostupné z: <http://vaderarch.wixsite.com/encyklopedie>
- LABORATOŘ GEOINFORMATIKY [online]. 2017 [cit. 2017-05-04]. Dostupné z: http://oldmaps.geolab.cz/map_root.pl?lang=cs&map_root=1vm
- LANDEZINE [online]. 2017 [cit. 2017-05-04]. Dostupné z: <http://www.landezine.com/index.php/2011/09/courtyard-landscape-architecture/>
- LANDEZINE [online]. 2017 [cit. 2017-05-04]. Dostupné z: <http://www.landezine.com/index.php/2010/08/charlotte-garden/>
- MAN MADE LAND [online]. [cit. 2017-05-04]. Dostupné z: <http://manmadeland.de/merry-go-round>
- REVITALIZACE VNITROBLOKŮ BRNO, : URBANISTICKO-ARCHITEKTONICKÁ STUDIE [online]. BRNO, 2011 [cit. 2017-05-08]. Dostupné z: http://www.vnitroblok.cz/files/Revitalizace_vnitrobloku_obecne_principy.pdf
- Sociodemografická analýza města Prostějov [online]. In: . Prostějov, 2013, s. 45 [cit. 2017-03-19]. Dostupné z: <http://www.prostejov.eu/filemanager/files/file.php?file=194985>.

Státní okresní archiv Prostějov [online]. 2017 [cit. 2017-05-04]. Dostupné z:
<http://www.archives.cz/zao/prostejov/index.php>

